

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA PRÁVA

Pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli ve stavebním
podniku
Employee's Liability Insurance in Constuction Company

Student:

Bc. René Jurčík

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Martina Krügerová, Ph.D.

Ostrava 2020

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra práva

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. René Jurčík**
Studijní program: N6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6208T011 Ekonomika a právo v podnikání
Téma: **Pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu ve stavebním podniku**
Employee's Liability Insurance in Construction Company
Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Odpovědnost zaměstnance za škodu
 3. Pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu
 4. Analýza pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu ve stavebním podniku
 5. Zhodnocení
 6. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

BĚLINA, M., J. PICHRT a kol. *Pracovní právo*. 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2017. 512 s. ISBN 978-80-7400-667-8
JANDOVÁ, L., P. ŠLAUF a J. SVEJKOVSKÝ. *Pojištění v novém občanském zákoníku: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2014. 353 s. ISBN 978-80-7400-530-5.
KARFÍKOVÁ, M., V. PŘIKRYL, R. VYBÍRAL a kol. *Pojišťovací právo*. 2. přepr. vydání. Praha: Leges, 2018. 432 s. ISBN 978-80-7502-271-4.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Martina Krügerová, Ph.D.**

Datum zadání: 22.11.2019
Datum odevzdání: 24.04.2020

JUDr. Bohuslav Halfar
vedoucí katedry

doc. Ing. Lenka Kauerová, CSc.
proděkanka pro studium
na základě pověření k jednání č.j.
VŠB/19/050319/9900 ze dne 24. 9. 2019

Prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci, včetně všech příloh, vypracoval samostatně.

V Ostravě dne 27.4.2020

.....
jméno a příjmení studenta

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval Ing. Martině Krügerové, Ph.D. za její cenné rady a připomínky poskytnuté během konzultací.

Obsah

1	Úvod	7
2	Odpovědnost zaměstnance za škodu	9
2.1	Charakteristické rysy pracovněprávní odpovědnosti	9
2.2	Odpovědnost zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli	11
2.2.1	Obecná odpovědnost zaměstnance za škodu	11
2.2.2	Odpovědnost za nesplnění povinnosti k odvrácení škody	12
2.2.3	Odpovědnost za schodek na svěřených hodnotách, které je zaměstnanec povinen vyúčtovat	13
2.2.4	Odpovědnost za ztrátu svěřených věcí	15
2.2.5	Škoda v pracovněprávních vztazích	16
2.2.6	Společná ustanovení o požadování náhrady škody způsobené zaměstnancem	17
2.3	Odpovědnost zaměstnavatele za škodu způsobenou zaměstnanci	17
2.3.1	Obecná odpovědnost zaměstnavatele za škodu	18
2.3.2	Odpovědnost za škodu nebo nemajetkovou újmu při pracovních úrazech a nemocech z povolání	19
2.3.3	Odpovědnost za škodu na odložených věcech	20
2.3.4	Odpovědnost při odvrácení škody	20
3	Pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu	21
3.1	Škodové pojištění	22
3.2	Pojištění odpovědnosti	23
3.2.1	Rozsah pojistné ochrany	24
3.2.2	Oprávněná osoba a poškozený	25
3.2.3	Šetření škodné události	26
3.2.4	Právo pojistitele na náhradu vůči pojištěnému	27
3.3	Pojistná smlouva a její obsah	28
3.3.1	Rozsah pojištění	29
3.3.2	Limit pojistného plnění a spoluúčast	29
3.3.3	Pojistné a vznik pojištění	30
3.4	Zánik pojištění	31
3.4.1	Zánik pojištění dohodou	31
3.4.2	Zánik pojištění výpovědí	31
3.4.3	Zánik pojištění uplynutím doby	32
3.4.4	Zánik pojištění pro neplacení pojistného	33
3.4.5	Zánik pojištění odstoupením od smlouvy a odmítnutím pojistného plnění	33

4	Analýza pojištění odpovědnosti za škodu ve stavebním podniku	35
4.1	Představení podniku	35
4.2	Průzkum zaměstnanců o možnostech pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli při výkonu povolání	36
4.2.1	Výsledky marketingového výzkumu.....	37
4.2.2	Vyhodnocení hypotéz.....	38
4.3	Vybrané pojišťovny, uzavírající pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu ve stavebním podniku.....	39
4.3.1	Kooperativa pojišťovna a.s.	40
4.3.2	ERGO pojišťovna a.s.	41
4.3.3	ČSOB pojišťovna a.s.	43
4.3.4	Generali Česká pojišťovna a.s.	44
4.3.5	Shrnutí	45
5	Praktické příklady z praxe.....	47
5.1	Příklad č. 1	47
5.1.1	Posouzení případu č. 1 podle příslušných zákonů	49
5.2	Příklad č. 2.....	51
5.2.1	Posouzení případu č. 2 podle příslušných zákonů	52
5.3	Příklad č. 3	54
5.3.1	Posouzení případu č. 3 podle příslušných zákonů	55
5.4	Příklad č. 4.....	57
5.4.1	Posouzení případu č. 4 podle příslušných zákonů	58
6	Zhodnocení a doporučení	60
6.1	Zhodnocení pojištění odpovědnosti v podniku.....	60
6.2	Návrhy a doporučení pro jednatele	62
7	Závěr	66
	Seznam použité literatury	69
	Seznam zkratk	71

1 Úvod

Ve stavební společnosti většina činností zaměstnance přináší s sebou mírné riziko výskytu škody. Jedná se o škody způsobené zaměstnavateli při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s nimi. Nejčastěji se jedná o škody na majetku, případně o škody finanční. Výskyt škody může hluboce zasáhnout rozpočet zaměstnance. V takových případech existuje způsob, jak se bránit proti výskytu škod, a tím způsobem je pojištění. Ve své diplomové práci se budu zaměřovat na analýzu pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli při výkonu povolání ve stavební společnosti.

Pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu můžeme považovat za nejefektivnější způsob řízení rizik. Výskyt škod ve stavební společnosti je vyšší než v jiných odvětvích. Zaměstnanci musí počítat s rizikem výskytu škody na každém kroku. Může se jednat o nehody způsobené služebním vozidlem, rozbití pracovních strojů, popřípadě může dojít k poškození kancelářského vybavení. Proto je vhodné mít uzavřené pojištění odpovědnosti zaměstnance, neboť pomáhá zmírnit negativní následky vzniklých událostí.

Cílem této práce je analyzovat pojištění odpovědnosti ve stavebním podniku a zároveň zjistit, zda přispívání zaměstnavatele na dané pojištění se ekonomicky vyplatí. Následně najít slabé stránky pojištění odpovědnosti zaměstnance ve společnosti a navrhnout doporučení k jejich odstranění.

V diplomové práci použiji především metodu analýzy. Provedu zkoumání případů odpovědnosti zaměstnance za škodu v praxi. Podrobně rozeberu každý případ, jak se postupovalo při uplatnění pojistného plnění a zda zaměstnavatel postupoval podle příslušných zákonů. Dále provedu kvantitativní výzkum, a to prostřednictvím dotazníku. Poslední použitou metodou je dedukce, kterou jsem využil u mnou navržených doporučení pro zaměstnavatele.

Struktura diplomové práce je následující. První část práce je věnována úvodu. Druhá kapitola pojednává o obecné odpovědnosti za škodu. Dochází zde k popisování odpovědnosti zaměstnance za škodu vůči svému zaměstnavateli a vyjmenování základních pojmů, které jsou potřeba k pochopení zkoumané problematiky. Následuje charakteristika všech druhů odpovědnosti.

Třetí kapitola pojednává o pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu. V této kapitole dochází k podrobnému charakterizování pojistné smlouvy a principu pojištění. Jsou zde vysvětleny všechny důležité pojmy, na které zájemce o pojištění určitě narazí.

Cílem čtvrté kapitoly je co nejvíce specifikovat pojištění zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli při výkonu povolání ve stavební společnosti. Ve čtvrté kapitole bude provedena analýza prostřednictvím dotazníku. Výsledky dotazníku budou poukazovat, jestli zaměstnanci mají dostatečné informace o možnosti uzavření pojištění odpovědnosti a jestli takové pojištění mají uzavřené. Dále se v kapitole objeví podrobná data všech pojišťoven, které zaměstnanci využívají k uzavření pojištění odpovědnosti.

V páté kapitole se objeví praktické příklady z praxe společnosti. Případy budou popsány a dojde k jejich analýze. Zkoumána bude výše škody, postup vymáhání škody, spoluúčast, pojištění a likvidace pojistné události. V poslední části této kapitoly bude analyzován postup zaměstnavatele při vymáhání škody po zaměstnanci, jestli postup zaměstnavatele byl v souladu se zákonem.

Šestá kapitola bude věnována celkovému zhodnocení pojištění ve společnosti. Dále kapitola bude věnována řadě nových návrhům a doporučením pro zaměstnavatele stavební společnosti. Bude zde popsána ekonomická výhodnost či nevýhodnost přispívání zaměstnavatele na pojištění odpovědnosti zaměstnance.

2 Odpovědnost zaměstnance za škodu

V životě se můžeme ocitnout v situaci, kdy porušíme právní povinnost a následně způsobíme škodu. Za vzniklou škodu následně odpovídáme. V tomto případě se jedná o obecnou odpovědnost za škodu. Obecná úprava odpovědnosti za škodu se uplatňuje především v občanském zákoníku. Oblasti, které se týkají pracovněprávních vztahů jsou obsaženy a upraveny v zákoníku práce.

Jouza [2018] tvrdí, že pracovní právo je tvořeno širokou škálou důležitých částí. Mezi nejdůležitější části řadíme úpravu odpovědnosti, náhradu škody a prevenci. Pracovní právo disponuje určitými odlišnostmi ve srovnání s občanským právem. Hlavní odlišnost je ta, že odpovědnost v pracovním právu plní úplně odlišné funkce, než je tomu u odpovědnosti občanskoprávní.

Na úvod je důležité zmínit, že spokojenost všech účastníků pracovněprávního vztahu je podstatná. Jednou z cest, jak tohoto stavu docílit je, aby ve výkonu povolání nedocházelo ke vzniku škodám na majetku ani na zdraví. Samotné postavení člověka ve společnosti a v přírodě nutí k prevenci výskytu škod.

Zákoník práce § 250 upravuje obecnou odpovědnost zaměstnance. Znaky této skutečnosti nařizují, jak zaměstnanec odpovídá zaměstnavateli za škodu, kterou zaměstnanec sám způsobil zaviněným porušením povinností při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním. Pokud však škodu způsobil zaměstnavatel, tak vzniklá škoda se poměrně omezí. V posledním případě, jestli zaměstnavateli škodu způsobí více zaměstnanců, tak odpovídají všichni zúčastnění jednotlivě podle míry zavinění. [1]

Plnění pracovních úkolů a přímá souvislost s ním nalezneme v zákoníku práce ustanovení § 273 a § 274. Zavinění se vyskytuje ve dvou formách. Ve skutkové podstatě se objevuje zavinění ve formě nedbalosti nebo ve formě úmyslu. Důsledky těchto forem se objeví až v konečném rozsahu náhrady škody. [10]

2.1 Charakteristické rysy pracovněprávní odpovědnosti

Na začátek je vhodné zmínit charakteristiku pracovněprávní odpovědnosti. Tak jako se samotné právo člení do jednotlivých vnitřních právních odvětví, tak můžeme roztrždit odpovědnost podle jednotlivých právních odvětví. Právní řád rozlišuje především občanskoprávní odpovědnost, trestněprávní odpovědnost, správně právní

odpovědnost a také odpovědnost pracovněprávní. Všechny druhy odpovědnosti mají interdisciplinární povahu. Můžeme tedy říct, že se navzájem doplňují a také překrývají.

Pracovněprávní odpovědnost může existovat jen tehdy, pokud již vznikl některý ze základních pracovněprávních vztahů. Bělina [2, s. 312] uvádí, že „*pracovněprávní odpovědnostní vztah je vztahem vždy odvozeným, který nemůže existovat bez předchozího základního pracovněprávního vztahu.*“

Na druhé straně můžeme říct, že jde o vztah poměrně samostatný. Tento vztah je ve své podstatě v plném rozměru nezávislý na základním pracovněprávním vztahu. Zajímavou skutečností je i fakt, že vzniklý vztah může trvat i po skončení pracovněprávního vztahu.

Bělina [2017] uvádí, že pracovněprávní odpovědnost má i další jedinečné vlastnosti. U odpovědnosti za škodu zaměstnanec odpovídá především za zavinění (tato skutečnost je typická pro celé odvětví pracovněprávní odpovědnosti zaměstnance, nejen pro odpovědnost za škodu). Mezi další vlastnost pracovněprávní odpovědnosti řadíme neexistující riziko na straně zaměstnance, které vyplývá z provozu zaměstnavatele. Zaměstnanec odpovídá pouze a jen za skutečnou škodu, kterou sám způsobil. Rozsah a velikost vzniklé škody je ve velkém počtu vzniklých případů omezen. Nejvíce omezení se vyskytuje u škod způsobených z nedbalosti. Naopak výše a rozsah škody není omezen u škod způsobených úmyslně, popřípadě pod vlivem návykových látek.

Porušení pracovněprávních povinností nemusí vždy způsobit pouze pracovněprávní odpovědnost, avšak z tohoto důvodu může dojít i ke vzniku jiným druhům odpovědnosti. Zvláště nedodržení pracovněprávních povinností může přivodit administrativněprávní, trestněprávní a občanskoprávní odpovědnost.

Tyto odpovědnosti se mohou někdy prolínat a v nespočet případů dojde ke vzniku vícero typů odpovědnosti, které byly vyvolány jediným porušením pracovněprávní povinnosti. Tak například dělník poruší povinnost, která vyplývá z pracovního poměru a svým jednáním způsobil škodu na majetku občana. V takové situaci dojde ke vzniku občanskoprávní odpovědnosti za škodu mezi zaměstnavatelem, u kterého je dělník v pracovním poměru a občanem, kterému vznikla škoda, kterou způsobil dělník při výkonu povolání. Také dojde ke vzniku pracovněprávní odpovědnosti dělníka za škodu, kterou ovšem způsobil zaměstnavateli, ale jen pokud zaměstnavatel vzniklou škodu nahradil občanovi. [2]

Pro lepší přehled můžeme rozčlenit odpovědnost za škodu v pracovním právu následovně: Odpovědnost za vzniklou škodu podle zákoníku práce dělíme na odpovědnost zaměstnance a odpovědnost zaměstnavatele. Odpovědnost zaměstnance se dělí na obecnou a zvláštní. Obecná odpovědnost se řídí podle § 250 a zvláštní odpovědnost podle § 251 až § 256. Odpovědnost zaměstnavatele se dělí taktéž na obecnou a zvláštní. Obecnou odpovědnost upravuje § 265 a zvláštní odpovědnost upravuje § 266 a § 267. [23]

2.2 Odpovědnost zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli

Odpovědnost zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli je upravena především v zákoníku práce. Tahle odpovědnost je specifická tím, že mluvíme o odpovědnosti za zavinění. Jestliže škoda byla zapříčiněna taktéž ze strany zaměstnavatele, a to porušením povinností, tak vzniklá odpovědnost zaměstnance se razantně sníží. Zaměstnanec tedy neodpovídá za vzniklou škodu v plném rozsahu. [19]

Galvas [2012] rozlišuje v pracovním právu čtyři odpovědnosti zaměstnance za škodu:

- obecná odpovědnost,
- odpovědnost za nesplnění povinností k odvrácení škody,
- odpovědnost za schodek na svěřených hodnotách, které je zaměstnanec povinen vyúčtovat,
- odpovědnost za ztrátu svěřených věcí.

2.2.1 Obecná odpovědnost zaměstnance za škodu

Zákoník práce uvádí, že pokud zaměstnanec způsobí škodu zaměstnavateli, z důvodu porušení povinností při plnění pracovních úkolů nebo i v přímé souvislosti s ním, tak odpovídá za vzniklou škodu v plném rozsahu. Veškeré podrobnosti jsou uvedeny v § 250 Zákoníku práce.

Bělina [2015] řadí mezi předpoklady odpovědnosti zaměstnance za škodu následující:

- dochází ke vzniku škody na straně zaměstnavatele,
- nastane porušení právních povinností jen ze strany zaměstnance, v tomto případě za škodu odpovídá i ten zaměstnanec, jenž ji způsobil úmyslným jednáním proti dobrým mravům,

- příčinná souvislost mezi porušením právních povinností a vznikem škody právě ze strany zaměstnance, popřípadě jednáním, které bylo úmyslné proti dobrým mravům,
- pokud dojde k zavinění zaměstnance ve formě nedbalosti nebo úmyslu.

Jestliže za vzniklou škodu, která vznikla zaměstnavateli, odpovídá vícero zaměstnanců společně, každý ze zaměstnanců je povinen uhradit část škody podle svého zavinění. V tomto případě lze říct, že se jedná o dělenou odpovědnost, nikoliv o solidární odpovědnost.

Dle § 251 odst. 2 zaměstnanec neodpovídá za vzniklou škodu, kterou způsobil tím, že se snažil odvrátit škodu, která by hrozila zaměstnavateli. Neodpovídá ani za škodu, jenž hrozí nebezpečí přímo ohrožující život nebo zdraví, pokud tento stav sám úmyslně nezpůsobil a jednal přitom způsobem přiměřeným okolnostem.

Celková výše náhrady vzniklé škody, kterou zavinil zaměstnanec z nedbalosti při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním je ohraničená. Náhrada škody nesmí přesáhnout u jediného zaměstnance částku, která se rovná čtyřapůlnásobku jeho průměrného měsíčního výdělku. Tohle omezení, které je zmíněno výše, je neplatné, jestliže zaměstnanec škodu zavinil důsledkem opilosti, kterou si způsobil sám, nebo škodu zapříčinil po užití jiných návykových látek. Pokud však jde o škodu způsobenou úmyslně, zaměstnavatel má právo požadovat i náhradu ušlého zisku. [17]

Soud může z důvodů zvláštního zřetele hodných snížit náhradu škody, a to i pod hranici čtyřapůlnásobku průměrného měsíčního výdělku daného zaměstnance.

2.2.2 Odpovědnost za nesplnění povinnosti k odvrácení škody

Zákoník práce pojednává o odpovědnosti za nesplnění povinnosti k odvrácení škody, a to konkrétně v § 251. Zaměstnanec, který úmyslně neupozornil vedoucího zaměstnance na hrozící škodu, přičemž ani nezasáhl proti hrozící škodě, tak se provinil a bude čelit následkům ze vzniklé škody. Hovoříme o nesplnění prevenční povinnosti, kdy by svým jednáním mohl zabránit bezprostřednímu vzniku škody. Zaměstnavatel tím pádem může požadovat po zaměstnanci, aby uhradil část škody v takovém rozsahu, který je přiměřený okolnostem daného případu.

Gerloch [2017] uvádí předpoklady odpovědnosti za nesplnění povinnosti k odvrácení škody:

- na straně zaměstnavatele vznikla škoda,

- došlo k porušení povinnosti upozornit vedoucího zaměstnance nebo zaměstnavatele na hrozící škodu, popřípadě proti vzniklé škodě zakročit,
- příčinná souvislost mezi porušením prevenční povinnosti a vznikem škody, respektive skutečnost, že by došlo ke splnění prevenční povinnosti a bylo by zabráněno bezprostřednímu vzniku škody,
- pokud dojde k zavinění ze strany zaměstnance, tohle zavinění musí být minimálně ve formě vědomé nedbalosti; pokud by se však jednalo o nevědomou nedbalost, tak by odpovědnost za škodu nevznikla,
- skutečnost, že škodu nelze uhradit jinak (například nebyl zjištěn přímý škůdce nebo vzhledem k omezené odpovědnosti škůdce neuhradil celou skutečnou výši škody).

V odpovědnosti za nesplnění povinnosti k odvrácení škody výše konečné škody nemůže přesáhnout částku, jenž se rovná trojnásobku průměrného měsíčního výdělku daného zaměstnance. Lze říct, že zaměstnanec v těchto případech nehradí celou škodu, ale jen přispívá k její úhradě.

2.2.3 Odpovědnost za schodek na svěřených hodnotách, které je zaměstnanec povinen vyúčtovat

Dle § 252 zákoníku práce převezme zaměstnanec na základě dohody o odpovědnosti k ochraně hodnot svěřených. Mezi nejčastější příklady svěřených hodnot patří ceniny, zboží, svěřená hotovost, zásoby materiálu nebo i jiné hodnoty. U všech příkladů je zaměstnanec povinen je vyúčtovat, a proto za ně odpovídá plnou mírou za případně vzniklý schodek.

Tato odpovědnost zaměstnance je přísnější, neboť u svěřených hodnot, s kterými zaměstnanec manipuluje vyžaduje zvýšenou pozornost osoby, která je odpovědná. V tomto případě lze průběžně kontrolovat stav svěřených hodnot. Dohoda se uzavírá na hodnoty, které jsou určeny k oběhu nebo obratu, s nimiž má možnost zaměstnanec svévolně disponovat po celou dobu, po kterou mu byly zaměstnavatelem svěřeny. [6]

Galvas [2012] uvádí předpoklady odpovědnosti za schodek na svěřených hodnotách, které je zaměstnanec povinen vyúčtovat jsou následující:

- došlo ke vzniku škody v podobě schodku na svěřených hodnotách,
- dohoda o hmotné odpovědnosti musí být písemná, lze ji uzavřít pouze a jen se zaměstnancem, který dovršil osmnácti let, pokud by se jednalo o dohodu uzavřenou ústně nebo se zaměstnancem mladším jak osmnáct let, tak by dohoda byla neplatná,

- dále došlo k zavinění zaměstnance, které je nicméně presumováno.

Dohoda o hmotné odpovědnost může být podepsána s jedním zaměstnancem nebo s více zaměstnanci. Pokud se jedná o dohodu uzavřenou s jedním zaměstnancem nazýváme ji individuální hmotná odpovědnost. Jestliže dojde k uzavření hmotné odpovědnosti s více zaměstnanci, kteří budou za schodek odpovídat společně, tak uzavřenou dohodu nazýváme společnou hmotnou odpovědnost. V praxi je mnohem častější společná hmotná odpovědnost, která se nejvíce vyskytuje v podnicích, jenž se zabývají prodejem zboží. [6]

Pokud dojde k uzavření dohody o hmotné odpovědnosti, může od ní zaměstnanec písemně odstoupit, je-li přesunut na jinou práci, vykonává jinou práci, zařazený na jiné pracoviště, překládán, nebo pokud zaměstnavatel do patnácti dnů od doby, kdy obdržel písemné upozornění neodstraní veškeré nedostatky v pracovních podmínkách, které překáží adekvátnímu hospodaření se svěřenými hodnotami. Zaměstnanec může od společné hmotné odpovědnosti odstoupit také, jestliže na pracovišti je umístěn jiný zaměstnanec nebo je ustanoven jiný vedoucí, popřípadě vedoucího zástupce. Zánik dohody o hmotné odpovědnosti je ustanoven skončením pracovního poměru nebo také dnem, kdy bylo zaměstnavateli doručeno odstoupení od této dohody, pokud ovšem není v odstoupení této dohody předložen pozdější den. [4]

Vzhledem k povaze hodnot, na které je případně možné uzavřít dohodu o hmotné odpovědnosti, a schopnost zaměstnance s hodnotami pracovat, by se velice náročně prokazovalo konkrétní zavinění zaměstnance na vzniklém schodku.

Důležité je zmínit, že tento druh odpovědnosti se provádí pouze, pokud skutečně došlo ke schodku, to znamená, že konkrétní hodnoty chybí. Pokud by však nějaké zboží bylo zničeno nebo poškozeno, nejde v tomto případě o schodek a zaměstnanec by případně za takovou škodu odpovídal podle odpovědnosti obecné.

Ve prospěch ochrany majetku všech zaměstnavatelů je proto u takovéto odpovědnosti vymezena presumpce zavinění. Jedná se o zpochybnitelnou domněnku. Zaměstnanec se zbaví odpovědnosti v plné míře nebo zčásti, pokud prokáže, že daný schodek nastal v plné míře nebo částečně bez jeho zavinění, obzvláště pokud mu bylo zanedbáním povinnosti zaměstnavatele zmařeno se svěřenými hodnotami hospodařit. [2]

V textu Bělina [2017] uvádí, že pokud jde o velikost náhrady škody, tak je třeba rozeznat společnou hmotnou odpovědnost a individuální odpovědnost. Individuální

odpovědnost je charakteristická tím, že zaměstnanec je povinen nahradit daný schodek v plném rozsahu, tedy v plné výši. U společné hmotné odpovědnosti za schodek se každému zaměstnanci stanoví část náhrady podle poměru jejich nabytých hrubých příjmů.

Příjem vedoucího a jeho zástupce se uznává ve dvojnásobné výši. Zároveň podíl náhrady nesmí u jednotlivých pracovníků, bez vedoucího a zároveň i jeho zástupce překročit částku, která se rovná jejich průměrnému měsíčnímu příjmu před zrodem škody. Pokud se však neuhradí takto stanovenými podíly veškerá škoda, jsou nuceni uhradit rozdíl vedoucí a také jeho zástupce podle poměru získaných hrubých výdělků. [4]

Dokonce i v těchto záležitostech soud může z důvodů zvláštního zřetele hodných náhradu škody příslušně zmírnit.

2.2.4 Odpovědnost za ztrátu svěřených věcí

Podmínky vzniku u odpovědnosti za ztrátu svěřených věcí jsou podobné jako u odpovědnosti za schodek na svěřených hodnotách, které je zaměstnanec povinen vyúčtovat.

V textu Jouza [2018] mluví o těchto předpokladech:

- došlo ke vzniku škody, a to v podobě ztráty svěřených věcí,
- dalším předpokladem je existence písemného potvrzení o převzetí svěřených věcí, přesněji dohoda o odpovědnosti za ztrátu svěřených věcí (takovou formou mohou být zaměstnanci svěřeny ochranné pracovní pomůcky, nástroje a jiné obdobné předměty),
- v poslední řadě, musí dojít k zavinění zaměstnance, které je však presumováno, ačkoliv zaměstnanec se může zbavit dané odpovědnosti zcela nebo zčásti, pokud prokáže, že ztráta nastala zcela nebo zčásti bez jeho zavinění.

Jestliže zaměstnanec odpovídá za ztrátu svěřených věcí, je povinen a nucen nahradit škodu, kterou způsobil v plné výši. Zaměstnanec se může zbavit dané odpovědnosti zcela nebo zčásti, pokud prokáže, že ztráta nastala zcela nebo zčásti bez jeho zavinění. U odpovědnosti za ztrátu svěřených věcí, lze také uvažovat o možnosti snížení náhrady škody soudem. Platí totéž, co bylo shora předloženo u odpovědnosti za schodek na svěřených hodnotách, které je zaměstnanec vždy povinen vyúčtovat. [15]

Pokud má věc větší cenu než 50.000 Kč, může být svěřena zaměstnanci jen na bázi dohody o odpovědnosti za ztrátu svěřených věcí. Dohoda však může být uzavřena

nejdříve v den, kdy zaměstnanec dosáhne osmnácti let věku. Neplatná je dohoda v takovém případě, pokud není uzavřena písemně. [8]

2.2.5 Škoda v pracovněprávních vztazích

Škodu lze charakterizovat jako výsledek negativního počínání člověka. Jedná se o újmu na majetku, popřípadě na zdraví. Újma je specifická v tom, že ji není možno nahradit, ale pouze přemístit její břemeno. Veškeré újmy jsou sankciovány jen v rámci zúčastněných subjektů, právo se vyskytuje pouze v základním pracovněprávním vztahu a nezasahuje do ostatních oblastí. Újma je tedy poškození nebo ohrožení pracovněprávního vztahu.

V knize Gerloch [2017] škodu chápe jako újmu, která je vyjádřitelná v penězích. V oblasti pracovního práva to může přinést spíše problémy než užitek. V mnoha případech dochází k sankciování újmy, které nemají majetkový charakter. Jedná se především o poškození zdraví. Náhrada škody v těchto případech nemá jen náhradový charakter, ale i satisfakční charakter. Následně z tohoto důvodu se v odpovědnosti vyskytuje pojem škodná událost namísto samotného pojmu škoda.

Škodu můžeme dělit na skutečnou škodu, která je charakteristická v tom, že dojde ke zmenšení existující hodnoty majetku či jiné věci, kterou má poškozený ve své správě nebo ve svém vlastnictví.

Za skutečnou škodu u zaměstnance se taktéž považuje ušlý výdělek, poněvadž ušlý výdělek slouží k zajištění zaměstnance nebo jeho rodinných příslušníků. Další škodou je jiná škoda neboli ušlý zisk, který spočívá v tom, že poškozený neměl možnost svůj majetek rozmnožit, ačkoliv by k rozmnožení došlo při sledu normálních skutečností. Samotná náhrada uvedeného ušlého zisku náleží jen a pouze v některých v zákoníku práce výslovně uvedených případech. [1]

Pokud dojde ke škodě, tak se škoda hradí pouze v penězích, pokud ji však ten, kdo za ni odpovídá neuvede v předešlý stav. Škůdce, jak lze nazvat člověka, který způsobil škodu má tedy možnost volby, jestliže škodu odčiní v penězích nebo naopak uvedením v předešlý stav.

Dochází-li k určení výše škody na samotné věci, tak se zpravidla vychází z obvyklé ceny v době poškození nebo ztráty a také se zohlední to, co poškozený musí účelně vynaložit, aby došlo k obnovení nebo nahrazení funkce věci. [2]

2.2.6 Společná ustanovení o požadování náhrady škody způsobené zaměstnancem

Zaměstnavatel stanovuje výši požadované náhrady škody. Jestliže škodu zapříčiní vedoucí zaměstnanec, jenž je statutárním orgánem, eventuálně jeho zástupce, sám nebo pohromadě s podřízeným zaměstnancem, stanoví výši náhrady škody ten, kdo statutární orgán nebo jeho zástupce na pracovní místo určil.

Přizná-li zaměstnanec svůj závazek nahradit škodu v uvedené výši a dojedná-li s ním zaměstnavatel postup úhrady, je zaměstnavatel vždy povinen dohodu uzavřít písemně, jinak by byla dohoda neplatná. Výši stanovené náhrady škody a předmět dohody o postupu její úhrady je zaměstnavatel vždy povinen prodiskutovat s odborovou organizací. Pokud však nenastane dohoda, poté zaměstnavatel musí uplatnit náhradu škody v samotném řízení před příslušným soudem. [5]

2.3 Odpovědnost zaměstnavatele za škodu způsobenou zaměstnanci

Odpovědnost zaměstnavatele za škodu způsobenou zaměstnanci je další podkapitolou, která slouží k porovnání odpovědnosti za škodu ze strany zaměstnance a zaměstnavatele. Tato podkapitola bude navazovat na praktickou část v příkladech z praxe.

Zaměstnanci by měli znát obecnou odpovědnost zaměstnavatele, jaké existují formy náhrady škody a jaká jsou jejich práva. Znalost práva přináší zaměstnancům znatelnou výhodu, neboť nedovolují zaměstnavateli jednat podle svého uvážení. Často zaměstnanci netuší, kdy mohou uplatit nárok za způsobenou škodu ze strany zaměstnavatele.

Povinnost zaměstnavatele k náhradě škody je obsažena ve třetí hlavě zákoníku práce. Za podmínek, které jsou uvedeny v zákoníku práce zaměstnavatel odpovídá zaměstnanci za škodu. Odpovědnost za škodu řadíme mezi významný institut práva. Slouží k uplatnění nároků poškozeného a přesné vymezení toho, za co zaměstnavatel odpovídá.

Odpovědnost zaměstnavatele je obsažena v zákoníku práce a začíná od § 265. V dalších částech zákoníku se také nachází rozsah a způsob náhrady škody a druhy náhrad.

Odpovědnost zaměstnavatele za škodu způsobenou zaměstnanci je charakteristická svou funkcí. Bělina [2, s. 322] uvádí, že „*preventivně výchovná funkce*

je spíše potlačena a převládá jednoznačně reparační funkce s cílem nahradit zaměstnanci v plném rozsahu škodu“, jenž mu byla způsobena při plnění pracovních úkolů anebo v přímé souvislosti s vykonávaným pracovním úkolem. Odpovědnost zaměstnavatele za škodu způsobenou zaměstnanci je pokaždé objektivní, navíc tohle platí i u obecné odpovědnosti zaměstnavatele za škodu. Tahle skutečnost je jedna z hlavních rysů odpovědnosti za škodu právě v pracovním právu. Odpovědnost v občanském právu je rozdílná v tom, že objektivní odpovědnost za škodu je ve všech případech zvláštním druhem odpovědnosti, nicméně obecná odpovědnost za škodu je vždy subjektivní. [2]

Faktem je, že u odpovědnosti zaměstnavatele za škodu způsobenou zaměstnanci není možno hovořit o škůdci, poněvadž odpovědný subjekt nemusí být vždy shodný s tím subjektem, jenž danou škodu zavinil.

Zaměstnavatel je vždy povinen uhradit konkrétnímu zaměstnanci skutečnou škodu v penězích, pokud však škodu nenapraví uvedením do předešlého stavu. Pokud se jedná o škodu způsobenou úmyslně, zaměstnanec smí požadovat dokonce i náhradu ušlého zisku. Jestliže zaměstnavatel dokáže, že za vzniklou škodu nese část odpovědnosti i zaměstnanec, samotná odpovědnost zaměstnavatele se částečně omezí.

Dle zákoníku práce rozpoznáváme čtyři následující druhy odpovědnosti zaměstnavatele za škodu způsobenou zaměstnanci:

- obecná odpovědnost zaměstnavatele za škodu,
- odpovědnost za škodu při pracovních úrazech a nemocech z povolání,
- odpovědnost za škodu na odložených věcech,
- odpovědnost za škodu vzniklou zaměstnanci při odvrácení škody.

2.3.1 Obecná odpovědnost zaměstnavatele za škodu

Zaměstnavatel podle § 265 odst. 1 zákoníku práce odpovídá za škodu, která zaměstnanci nastala při vykonávání pracovních úkolů, popřípadě v přímé souvislosti s ním nedodržením právních povinností nebo záměrným jednáním proti dobrým mravům.

V textu Belina [2017] uvádí předpoklady obecné odpovědnosti zaměstnavatele, které jsou:

- došlo ke vzniku škody na straně zaměstnance při vykonávání pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s daným pracovním úkolem,

- nastane porušení právních povinností ze strany zaměstnavatele anebo zaměstnance, v tomto případě zaměstnavatel odpovídá za nedodržení povinností nikoli jen ze své strany (přesněji svých zaměstnanců), ale za porušení právních povinností jakýmkoliv dalším právním subjektem (třetí osobou),
- posledním předpokladem je příčinná souvislost mezi porušením právních povinností a vznikem škody.

Z odpovědnosti zaměstnavatele jsou vyčleněny škody způsobené na dopravním prostředku, v tomto případě se může jednat o osobní automobil zaměstnance. Jestliže zaměstnanec osobní automobil použil k vykonání pracovního úkolu bez souhlasu zaměstnavatele, tak vzniklá škoda nespadá do odpovědnosti zaměstnavatele za škodu způsobenou zaměstnanci. Podobné situace mohou nastat u vlastního nářadí zaměstnance, popřípadě různých předmětů a zařízení. [8]

2.3.2 Odpovědnost za škodu nebo nemajetkovou újmu při pracovních úrazech a nemocech z povolání

Odpovědnost za škodu nebo nemajetkovou újmu při pracovních úrazech a nemocech z povolání je odpovědností za výsledek, a to znamená, že předpokladem této odpovědnosti není porušení právní povinnosti.

Galvas [2014] mluví o tom, že zaměstnavatel bude odpovídat za škodu způsobenou zaměstnanci v těchto předpokladech:

- vznikne škoda na straně zaměstnance,
- vznikne nemoc z povolání nebo pracovní úraz,
- nastane příčinná souvislost mezi vznikem škody a pracovním úrazem, popřípadě nemocí z povolání.

Podle zákoníku práce můžeme definovat pracovní úraz jako porušení zdraví, jenž zaměstnanci vzniklo při plnění pracovních úkolů nebo také v přímo souvislosti s ním. Nemoci z povolání jsou takové, které jsou uvedeny v registru nemocí z povolání.

Za škodu nebo nemajetkovou újmu, která vznikla pracovním úrazem odpovídá zaměstnanci vždy zaměstnavatel, u kterého v době vzniku úrazu byl zaměstnanec v pracovním poměru. Za škodu nebo nemajetkovou újmu způsobenou zaměstnanci nemocí z povolání odpovídá zaměstnavatel, u kterého zaměstnanec pracoval před zjištěním dané nemoci v pracovním poměru za takových podmínek, za kterých právě vzniká konkrétní nemoc z povolání, kterou byl zaměstnanec zasažen. [10]

U odpovědnosti za škodu nebo nemajetkovou újmu při pracovních úrazech a nemocech z povolání, je zaměstnavatel vždy povinen vyúčtovat zaměstnanci náhradu za vzniklou škodu. Náhrada škody je v takovém rozsahu, za kterou zaměstnavatel odpovídá. [10]

Dle zákoníku práce zaměstnavatel poskytuje náhradu škody v těchto případech:

- nastane ztráta na výdělku,
- vznikne bolest, popřípadě dojde k ztížení společenského uplatnění,
- nastanou účelně vynaložené náklady, které jsou spojeny s léčením,
- vznik věcné škody.

2.3.3 Odpovědnost za škodu na odložených věcech

Zaměstnavatel odpovídá za škodu na odložených věcech. Odpovídá za věci, které zaměstnanci často nosí do zaměstnání a které si uschovali u zaměstnavatele z důvodu vykonávání pracovních úkolů. Za věci, které se obvykle do zaměstnání nenosí (větší částky peněz, klenoty, šperky a jiné cennosti) a ty věci, které zaměstnavatel nepřebíral do zvláštní úschovy, tak zaměstnavatel odpovídá pouze do částky 10.000 Kč.

V textu Neščáková [2009] říká, že pokud by škoda byla způsobena jiným zaměstnancem, popřípadě zaměstnavatel převzal věci do zvláštní úschovy, zaměstnavatel uhradí veškerou škodu v plné výši. Zaměstnanec musí zaměstnavateli ohlásit vzniklou škodu nejpozději ve lhůtě 15 dnů ode dne, kdy se dozvěděl o škodě. Pokud nedojde k ohlášení dané škody ve stanovené lhůtě, zaměstnanec ztrácí možnost náhrady škody a právo na náhradu škody se promlčí.

2.3.4 Odpovědnost při odvrácení škody

Zaměstnanec, který utrpěl věcnou škodu při zabránění škody hrozící zaměstnavateli, má vůči svému zaměstnavateli nárok na náhradu škody, jakožto i na náhradu vynaložených nákladů, pokud škoda nenastala úmyslným zaviněním zaměstnance a jednal přitom způsobem, který je přiměřený daným okolnostem. [10]

3 Pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu

Výskyt právní úpravy pojištění odpovědnosti za škodu se váže se vznikem pojišťovacího práva. Právní úprava pojištění za škodu byla poprvé uvedena v rakouském občanském zákoníku, a to bylo v roce 1811. Ve druhé polovině 19. století docházelo k rozmachu pojišťovnictví a docházelo často k využívání této služby. Výrazným mezníkem pro vývoj pojišťovnictví byl rok 1918, kdy došlo ke vzniku Československé republiky. Československá republika převzala obsáhlý komplex zákonů z Rakouska-Uherska a položila tak základy pojišťovnictví v naší zemi. [13]

Zárybnická [2010] říká, že v prvních dvaceti letech 20. století patřilo pojištění odpovědnosti mezi čtyři nejrozšířenější druhy pojištění. Hojněji využívané bylo životní, požární a dopravní pojištění. Po roce 1945 poválečný vývoj přinesl právní úpravu pojišťovnictví. K hlavní změně došlo po pádu demokratického právního řádu v roce 1948. Roku 1950 byl přijat nový zákon o pojistné smlouvě, kdy se pojišťovna zavázala nahradit pojistnou příhodu, která byla uvedena ve smlouvě za pojistné.

Novelizace právní úpravy v pojištění nastala v roce 1964. Byl stanoven nový rozsah a podmínky zákonného pojištění odpovědnosti za škodu. Vznikl československý občanský zákoník. V roce 2005 nabyl účinnosti zákon o pojistné smlouvě, který upravoval vztahy mezi účastníky pojištění. Veškerá obsahová část byla v roce 2014 zrušena občanským zákoníkem. Občanský zákoník nahradil výše zmíněný československý občanský zákoník. Zákon je účinný od 1. ledna 2014. V dnešní době pojištění odpovědnosti upravuje pojišťovací právo, občanský zákoník a zákoník práce. [13]

Zákoník práce upravuje odpovědnost zaměstnance za škodu v případech, kdy škoda vznikla při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s nimi. Pokud tedy zaměstnanec použije služební automobil a způsobí škodu při plnění pracovního úkolu, tak odpovědnost zaměstnance se bude řídit podle zákoníku práce. Jestliže zaměstnanec použije služební vozidlo pro soukromé účely a vznikne škoda, tak vzniklá škoda bude řešena v souladu s ustaveními občanského zákoníku.

Soukromé pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu povolání v souvislosti s řízením motorového vozidla při výkonu práce je jeden druh pojištění, který se zaměřuje na škody vzniklé při výkonu povolání, a nikoliv na škody způsobené motorovým vozidlem pro soukromé účely. Jestliže zaměstnanec smí využívat služební

automobil pro soukromé účely, tak nejlepší variantou je pojištění odpovědnosti za škody v občanském životě v souvislosti s používáním služebního vozidla pro soukromé účely, které kryje vzniklé škody mimo pracovní úkoly. [3]

Na tomto příkladu výše jsme si ukázali, jak je pro zaměstnavatele důležité, aby zaměstnanec uzavřel pojištění odpovědnosti za škodu. V případě vzniku škody má zaměstnavatel velkou šanci, že mu škoda bude uhrazena z pojištění zaměstnance. Nevýhodou pro zaměstnavatele je, že žádný obecný předpis neukládá zaměstnancům povinnost uzavřít takovéto pojištění. [3]

Dle občanského zákoníku se pojištění odpovědnosti objevuje v § 2861 až § 2867. Z pojištění odpovědnosti vzniká pojištěnému právo, aby pojistitel za něho v případě pojistné události nahradil poškozenému škodu. Takovéto pojištění lze sjednat pouze jako škodové pojištění.

Ve stavebním podniku dochází ke škodám především při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s nimi, proto při posuzování příkladů budeme postupovat podle zákoníku práce.

V zákoníku práce je pojištění odpovědnosti a zvláštní ustanovení o povinnosti nahradit škodu a nemajetkovou újmu uvedeno v § 356 až § 393.

3.1 Škodové pojištění

Pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli při výkonu povolání řadíme mezi škodové pojištění. Pojištění je uzavřeno za dobrovolného rozhodnutí klienta s pojistitelem. Jedná se tedy o dobrovolné smluvní pojištění, a proto ani jedna ze stran nemůže být přinucena k uzavření tohoto typu pojištění.

V textu Ducháčková [2015] řadí škodové pojištění mezi základní formy pojištění společně s obnosovým pojištěním. Pojištění škodové je určeno k náhradě škod, které vznikly v majetkové sféře pojištěných osob v důsledku pojistné události. Ze škodového pojištění (na rozdíl od obnosového pojištění) nelze vyplatit vyšší pojistné plnění, než je velikost vzniklé a prokázané škody. Zásada pojištění tedy spočívá v tom, že nesmí vést k obohacení. Hranice pojistného plnění je v případě škodového pojištění závislá na celkové velikosti vzniklé újmy.

Podle občanského zákoníku existují charakteristické rysy pro škodové pojištění:

- jedná se o předpoklad pojištění, kdy dochází ke vzniku pojistného zájmu,

- stanovení účelu, náhrady škody a pojistného plnění,
- v případě kdy dojde k pojistnému plnění, tak všechny práva ohledně náhrady škody přechází na pojišťovnu, tedy na pojistitele, se kterým došlo k uzavření pojištění.

3.2 Pojištění odpovědnosti

Pojištění odpovědnosti představuje zvláštnost v pojistných vztazích už ze své podstaty, protože pro toto pojištění je typický trojúhelník vztahů, které vznikají nebo úzce souvisí právě s tímto druhem pojištění. V první řadě je velice důležité rozlišovat mezi právem oprávněné osoby na pojistné plnění a právem poškozeného na náhradu škody či újmy. Jde o dva rozdílné právní nároky, které avšak spolu souvisí jen zčásti. [14]

Z pojištění odpovědnosti nastává povinnost pojistitele poskytnout pojistné plnění, s nímž koresponduje právo oprávněné osoby (v mnoha případech pojištěného, hovoříme o škůdci) na to, aby pojistné plnění bylo poskytnuto. Právo na pojistné plnění má pojištěný (škůdce), který může využít práva na pojistné plnění vůči pojistiteli. Pojistné plnění je poskytováno poškozenému, ačkoliv poškozený nemá právo na plnění proti pojistiteli, jen pokud poškozenému není přiznáno jiným zákonem nebo pojistnou smlouvou. [7]

Občanský zákoník a mnohokrát i pojistná smlouva, přesněji řečeno pojistné podmínky nařizují pojištěnému okamžitě bez odkladu oznámit skutečnost, že vůči pojištěnému byl vznesen nárok na náhradu škody či újmy, pojistiteli. Pokud nedojde k oznámení dané skutečnosti pojistiteli, jedná se o porušení povinnosti. Neoznámením vznikají negativní následky, které vyplývají z obecných právních předpisů (jedná se o povinnost nahradit škodu způsobenou porušením smluvní povinnosti) a také přímo z pojistné smlouvy. Nesplnění oznamovací povinnosti vede k omezení, ztížení či vyloučení možnosti pojistitele řídit vyšetřování dané škodné události. Nejzávažnější negativní dopady se následně mohou projevit v pojistném plnění, a to ve vztahu k náhradě škody, popřípadě újmy, úrokům z prodlení, ale také u plnění spojené s náklady řízení o náhradu škody.

Povinnost ohlásit uplatnění nároku na náhradu škody je vždy povinností, jejíž splnění je určeno především pojistiteli, aby mohlo dojít v co nejkratší době k šetření škodné události, vykonat nezbytné ekonomické kroky, jenž spojují veřejnoprávní předpisy, a poskytovat pojištěnému další instrukce ke škodné události, ať už se to týká obrany proti uplatněnému právu na náhradu škody nebo o poskytnutí celého pojistného plnění. [9]

Pojištěný má takové právo z pojištění, aby za něj pojistitel odškodnil a nahradil poškozenému škodu, popřípadě i újmu, v takovém rozsahu a v takové výši jenž určuje zákon nebo uzavřená smlouva, jestliže vznikla povinnost pojištěného k náhradě vzniklé škody nebo jiné újmy. [9]

Přesný rozsah pojištění určí pojistná smlouva. Pojistná smlouva obvykle stanovuje, v jakém rozsahu se na potenciální povinnost pojištěného k náhradě pojištění vztahuje. Jedná se zejména o určení, jestli se pojištění vztahuje na povinnost k náhradě škody, či k jiné újmě.

Dále by mělo být vymezeno, jestliže je do tohoto pojištění začleněna povinnost k náhradě škody, popřípadě újmy vyplývající jen z porušení zákona, z nedodržení smluvní povinnosti nebo jestli se váže na obě tyto kategorie nároků (samotné pojištění se obvykle nevztahuje na porušení dobrých mravů, protože se jedná o úmyslné jednání). [11]

3.2.1 Rozsah pojistné ochrany

V textu Karfíková [2018] tvrdí, že důležitým předpokladem pro uplatnění pojistného plnění z pojištění odpovědnosti je vznik povinnosti konkrétního pojištěného k přímé náhradě škody, popřípadě jiné újmy (rozměry a velikost náhrady újmy stanovuje právní předpis a uzavřená smlouva). Pojistná smlouva určuje, na jaké vztahy a jakou činnost pojištěného se dané pojištění vztahuje. Zároveň pojistná smlouva vymezuje, jestli se pojištění vztahuje na povinnost k náhradě škody.

Může se jednat o újmu na jmění či i jinou újmu, ale je důležité specifikovat o jakou konkrétní újmu se jedná. Posouzení, jestliže je povinnost pojištěného k náhradě škody nebo újmy, se reguluje jinými ustanoveními právních předpisů, jedná se především o ustanovení o náhradě majetkové a nemajetkové újmy (ojediněle se může jednat o zvláštní právní předpisy, které upravují povinnost pojištěného nahradit vzniklou škodu či újmu), případně se může jednat o smlouvu, kterou uzavřel pojištěný (nejčastěji se jedná o smlouvu o dílo). [13]

Pojištění odpovědnosti je charakteristické tím, že veškeré významné skutečnosti pro vznik povinnosti pojištěného nahradit škodu nebo újmu a skutečnosti, jenž se týkají poskytnutí pojistného plnění nemusí vzniknout ve stejnou chvíli. Můžeme se setkat s časovým prodlením mezi vyvoláním dané škody, vznikem škody a následně využitím práva na veškerou náhradu škody či újmy nebo využitím práva na pojistné plnění, které se týká vzniklé škody. [13]

Ducháčková [2015] říká, že všechny vyjmenované časové okamžiky jsou velice důležité, a to především v rámci vymezení časového rozsahu pojištění, poněvadž pojistné podmínky určují, který časový okamžik vždy musí nastat v době trvání daného pojištění, aby mohla být vzniklá událost kryta pojištěním. Další důležitou roli hrají časové podmínky v případech, kdy dochází k uzavření nové pojistné smlouvy, jedná se o uzavření nové smlouvy s jiným pojistitelem.

V pojištění odpovědnosti je horní hranice pojistného plnění určena limitem pojistného plnění. Limit pojistného plnění si určuje pojistník, který by měl posoudit v jak velkém rozsahu může vzniknout povinnost pojištěného nahradit vzniklou škodu či újmu.

U pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu povolání, která je charakteristická tím, že se jedná o škodu způsobenou zaměstnavateli při výkonu povolání, nesmí za jednu pojistnou událost přesáhnout limit pojistného plnění, jenž je uveden v pojistné smlouvě. [18]

3.2.2 Oprávněná osoba a poškozený

Zárybnická [2010] uvádí, že u tohoto druhu pojištění je oprávněnou osobou pojištěný, tudíž osoba, jenž musí nahradit vzniklou škodu nebo újmu. Zákon vymezuje povinnosti pojistitele nahradit poškozenému škodu (ačkoliv lze tohle stanovení brát za nepřesné, poněvadž pojistitel nenahrazuje škodu, ale pouze poskytuje pojistné plnění), avšak poškozený nemá právo na plnění proti pojistiteli a tohle všechno se děje z důvodu ochrany poškozeného. Tím můžeme říci, že poškozený není přímým účastníkem pojistného vztahu, nicméně se může dožadovat náhrady škody nebo újmy, která mu byla způsobena, vůči jednotlivci, o kterém se předpokládá, že danou škodu způsobil.

V dnešní době existuje pouze jeden zákon, jenž připouští poškozenému právo na plnění proti pojistiteli. Podle zákona o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla vzniká poškozenému právo na plnění proti pojistiteli jen pokud došlo k ujednání pojistnou smlouvou nebo jestliže tak určí jiný zákon.

Pro upřesnění je v tomhle pojištění poškozený aktérem vzniklého pojistného vztahu a může tedy uplatnit vůči pojistiteli právo na samotné pojistné plnění. Přestože (kromě pojištění odpovědnosti z provozu vozidla) poškozený nemá právo na plnění proti pojistiteli, můžeme poškozeného brát jako osobu, která má zájem na pojistném plnění, a tím pádem je oprávněna, jestliže vznikne pojistná událost, sdělit to příslušnému pojistiteli. Pouze pojištěný může uplatnit právo na pojistné plnění vůči pojistiteli, a proto bez

souhlasu a součinnosti pojištěného není možné pojistné plnění uplatnit (ovšem tohle pravidlo se opět netýká pojištění odpovědnosti z provozu vozidla). [3]

3.2.3 Šetření škodné události

Dle občanského zákoníku právo oznámit pojistiteli událost, s níž je spojen požadavek na pojistné plnění má každý, kdo se pokládá za oprávněnou osobu. Nejčastěji to bývá pojištěný, pojistník nebo obmyšlený, ale také to může být osoba, která má na pojistném plnění právní zájem. Jedná se o §2796 až § 2799. Pojištěný v souladu s pojistnou událostí z pojištění odpovědnosti má specifické povinnosti, které mu ukládá zákon (mimo běžné povinnosti, které jsou spojeny se vznikem dané pojistné události).

Nejdůležitější povinností pojištěného je oznámit pojistiteli bez zbytečného odkladu vznik konkrétního škodného případu a skutečnost, že proti pojištěnému poškozený využil práva na náhradu škody, která mu byla způsobena pojištěným. Pojištěný se dále musí vyjádřit k náhradě vzniklé škody nebo újmy, taktéž se musí vyslovit k požadované náhradě a k její celkové výši. Ke splnění těchto povinností, které jsou určeny pro pojištěného, dochází zejména z toho důvodu, aby pojištěný věděl o veškerých skutečnostech, ze kterých vzniká povinnost nahradit vzniklou škodu či újmu. [21]

V textu Jandová [2014] tvrdí, že u pojištění odpovědnosti je specifické projednávání pojistné události, poněvadž pojistitel má veškerá práva projednávat danou škodnou událost za pojištěného, hned jak bude oznámena, v tomto případě není potřeba žádné speciální zmocnění pojistitele. Další významné právo pojistitele je vyžadovat od poškozeného důležité údaje, jako jsou adresa bydliště, jméno, popřípadě adresa sídla. Pojistitel také disponuje právem zjišťovat informace o zdravotním stavu poškozeného (jestliže bude poškozená osoba souhlasit, popřípadě jiná oprávněná osoba), poněvadž pojištění odpovědnosti se taktéž vztahuje na případy újmy na zdraví nebo životě a pojistitel potřebuje veškeré informace ke správnému šetření škodné události.

Jestliže proti pojištěnému bylo v souvislosti se škodnou událostí započato řízení před orgánem veřejné moci nebo rozhodčí řízení (poškozený v tomto případě uplatnil své právo na náhradu škody či újmy právě před příslušným soudem), tak pojištěný musí povinně danou skutečnost ohlásit svému pojistiteli a zároveň musí sdělit, kdo je jeho právním zástupcem. [7]

Další povinností pojištěného je informování pojistitele o celkovém průběhu a výsledcích daného řízení. Řízení o náhradě škody je charakteristické tím, že pojištěný postupuje přesně podle pokynů svého pojistitele, zároveň veškeré náklady na řízení hradí právě pojistitel. [13]

3.2.4 Právo pojistitele na náhradu vůči pojištěnému

Primárním cílem pojištění odpovědnosti je hájit pojištěného před dopadem jeho povinností nahradit vzniklou škodu či újmu. Tahle ochrana pojištěného není však neomezená ani absolutní.

V textu Zárubnická [2010] tvrdí, že jestliže se prokáže, že pojištěný zavinil danou škodnou událost pod vlivem alkoholu nebo po použití jiné návykové látky, tak pojistitel má absolutní právo na náhradu všeho, co za pojištěného zaplatil v konkrétní škodné události. Nicméně tohle právo pojistitel nemá v takovém případě, kde pojištěný škodnou událost sice zavinil a způsobil pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky, ale stalo se to z toho důvodu, že pojištěný si vzal lék obsahující alkohol nebo jinou návykovou látku, kterou pojištěnému naordinoval lékař. Lékař nebo výrobce léku zároveň neupozornili uživatele, že pokud dochází k požití daného léku, tak nelze vykonávat určitou činnost, v jejímž následku došlo ke způsobení škodné události.

Omezení pojistné ochrany se dále vyskytuje ve výlukách z pojištění, jedná se o podmínky, za kterých pojistitel nemusí poskytnout ujednané pojistné plnění. Všechny výluky z pojištění jsou často obsaženy v pojistných podmínkách. Pokud dojde ke škodné události, která je uvedena ve sjednaných výluk z pojištění, nejsou za žádných okolností splněny všechny podmínky pro udělení pojistného plnění, nelze tedy danou událost požadovat za pojistnou a pojistitel v tomto případě nemusí poskytnout dohodnuté pojistné plnění (ovšem pokud se jedná o situaci, která je uvedena výše, pojistitel poskytne pojistné plnění, ale vzápětí uplatní své právo vůči pojištěnému na náhradu všeho, co za něj samotný uplatnil). [9]

Švestka [2014] mluví o nejčastějších výlukách z pojištění, mezi ně řadí:

- škody, které byly zaviněny úmyslně nebo pod vlivem alkoholických či jiných psychotropních látek,
- škody, které nastaly v důsledky vzpoury nebo stávk,

- chybnou manuální práci při opravách, montážích a stavebních pracích, jestliže nastala škoda pouze zaměstnavateli a náhradu škody na zaměstnavateli nenárokovala jiná zúčastněná osoba.

Veškeré pojišťovny na trhu mají různé výluky z pojištění a značně se liší. Proto pojišťovny k základnímu pojištění odpovědnosti zaměstnance nabízí i volitelná připojištění. Důležité je zvážit, která připojištění jsou stěžejní pro vykonávaný druh práce.

3.3 Pojistná smlouva a její obsah

Veškerá pojištění společně s hrou, losem a sázkou můžeme zařadit mezi smlouvy aleatorní (zároveň patří mezi smlouvy odvázné, kde ztráta i zisk jsou podmíněny okolnostmi, smluvcům není známo, kdy a jestli daná okolnost nastala nebo nastane). Pro upřesnění prospěchů či neprospěchů zúčastněných stran v pojištění nastává za nejistých událostí, které mohou nastat, ale také nemusí. Za příklad nejisté události můžeme označit nahodilou událost, která má většinou povahu budoucí a je stanovená v konkrétní pojistné smlouvě. [3]

Než dojde k sjednání pojištění odpovědnosti při výkonu povolání je důležité si stanovit, na jak velkou pojistnou částku je potřeba se pojistit. Tuzemské pojišťovny běžně nabízí limity pojistného plnění v rozsahu od 50.000 Kč až do 1.000.000 Kč. Nejlepší a nejlevnější cesta na stanovení limitu pojistného plnění je provést kalkulaci, kolik činí čtyřapůlnásobek měsíčního hrubého příjmu, a poté se na tuhle částku pojistit, protože pojišťovny nabízí individuální sjednání daných limitů.

V textu Novotný [2014] uvádí předmět pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou zaměstnancem svému zaměstnavateli při výkonu povolání. Předmětem je škoda způsobená zaměstnavateli při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s nimi dle pracovní smlouvy, popřípadě vztahu na základě dohody o pracovní činnosti nebo dohody o provedení práce podle zákoníku práce. Pojištění se dále vztahuje na vícero skutečností. Pojištění se v první řadě váže na povinnosti k náhradě škody, která vznikla následkem porušení povinnosti stanovené zákonem. Mezi další skutečnost je zařazena povinnost nahradit vzniklou škodu při porušení povinnosti ze smlouvy, pokud ovšem tahle smluvní povinnost nepřekračuje rozsah povinnosti stanovené zákonem.

Pojistnou událostí v pojistné smlouvě se rozumí vznik povinnosti pojištěného nahradit vzniklou škodu či jinou újmu, zároveň musí dojít ke vzniku povinnosti pojistitele poskytnout poškozenému pojistné plnění. [3]

3.3.1 Rozsah pojištění

V pojistné smlouvě se vyskytuje samostatný oddíl, jenž popisuje rozsah pojištění, které se řídí pojistnou smlouvou, všeobecnými podmínkami pro pojištění odpovědnosti zaměstnance při výkonu povolání, zákonem č. 89/2012 Sb., občanským zákoníkem a dalšími obecně závaznými právními předpisy podléhající České republice. U většiny pojišťovacích společností může docházet k připojištění ke stávajícímu pojištění odpovědnosti zaměstnance při výkonu povolání.

Jako nejčastěji vyskytující se připojištění je ztráta svěřených předmětů. Jestliže dojde k uzavření tohoto typu připojištění, pak se pojištění vztahuje na povinnost zaměstnance nahradit vzniklou škodu, která byla způsobena zaměstnavateli ztrátou svěřených věcí. Jde především o svěřené ochranné pracovní prostředky, pracovní nástroje a jiné podobné věci, které zaměstnavatel svěřil svému zaměstnanci ve smyslu ustanovení § 255 zákoníku práce. [10]

Další často využívaní se připojištění je určeno pro řidiče, poněvadž ne každý ve své profesi využívá automobil k plnění pracovních úkolů. Rozsah tohoto připojištění se vztahuje na povinnost zaměstnance nahradit způsobenou škodu zaměstnavateli používáním, popřípadě provozem motorových vozidel.

V tomto případě se může jednat i o plavidla, drážní vozidla a přívěsy, které byly svěřeny zaměstnanci ze strany zaměstnavatele právě k plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s nimi. Tohle připojištění se zpravidla vztahuje na povinnost nahradit škodu způsobenou pouze na tom konkrétním motorovém vozidle, plavidle, přívěsu a drážním vozidle. Dále je nahrazena škoda, která vznikla na pneumatikách nebo discích kol u motorového vozidla, přívěsu či drážního vozidla. [9]

Územní rozsah pojištění je obšírný, poněvadž povinnost pojištěného nahradit škodu, jestliže vznikne jakákoliv škodná událost, může vzniknout kdekoliv na území celého světa, ale opět v souvislosti s plněním pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s nimi. Důležité je zmínit, že pojištění se vztahuje pouze na povinnost nahradit škodu způsobenou zaměstnavateli, kde sídlo zaměstnavatele se nachází na území České republiky. [11]

3.3.2 Limit pojistného plnění a spoluúčast

Pojišťovny na území České republiky nabízí různé limity pojistného plnění. Většina pojišťoven přistupuje ke klientovi individuálně a snaží se přizpůsobit pojištění

přímo na míru. V zájmu pojišťoven je jednat na přání a potřeby klienta, poněvadž konkurence na trhu je obrovská. Limit pojistného plnění lze sjednat v různých variantách, jenž nabízí každá pojišťovna zvlášť. Mezi nejčastěji nabízené pojistné limity patří částky 50.000 Kč, 100.000 Kč a 200.000 Kč. Pro pojištěné, kteří vykonávají práci na základě dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti lze sjednat v jiných variantách, tak aby opět vyhovovaly potřebám klienta. Nejběžnější sjednané limity pojistného plnění se pohybují v rozmezí od 20.000 Kč do 50.000 Kč.

Spoluúčast je součástí pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu. Vyskytuje se nejen u tohoto druhu pojištění, ale můžeme jej spatřit i u havarijního pojištění, popřípadě u pojištění nemovitosti. Spoluúčast můžeme charakterizovat jako finanční částku, kterou se konkrétní pojištěný podílí na pojistné události. Jedná se o částku, kterou pojištěný zaplatí z vlastních peněz, pokud nastane pojistná událost. [13]

Spoluúčast může být stanovena vícero způsoby. Mezi první způsob patří určení spoluúčasti konkrétní fixní částkou. Nejčastěji vyskytovanou konkrétní sumou se na trhu objevuje částka 1.000 Kč, 2.000 Kč, 3.000 Kč, 5.000 Kč a 10.000 Kč. Pokud tedy dojde k pojistné události, pojištěný zaplatí pouze předem stanovenou částku a zbytek doplatí pojišťovna. Dalším způsobem, jak stanovit spoluúčast je vyjádření procenty, v tomto případě existuje celá škála možností určení procent, kde každá pojišťovna má svou výši spoluúčasti. [13]

Nejčastěji vyskytující se výše spoluúčasti je 10 %, 20 %, 25 % a 30 %. Jestliže je v pojistné smlouvě uvedena konkrétní spoluúčast v procentech, tak při vzniku pojistné události pojištěný zaplatí určené procento v pojistné smlouvě a pojišťovna uhradí zbývající rozdíl z celkové částky. V případě, že spoluúčast bude nulová, tak celou pojistnou událost hradí pojišťovna.

Lze říct, že čím vyšší bude spoluúčast, tak tím pádem bude nižší cena pojistného a naopak, jenže tahle domněnka je spíše zdánlivá. Pojištěný musí zvážit povahu své práce a četnost vzniku pojistných událostí, protože ušetřené stokoruny na pojištění by v budoucnosti mohly znamenat desetitisícové ztráty.

3.3.3 Pojistné a vznik pojištění

V textu Ducháčková [2015] uvádí, že výše pojistného je stanovena na základě určeného limitu pojistného plnění, také záleží na zvoleném připojištění a druhu smlouvy. Čím více připojištění a nabízených produktů využijeme, tak pojistné bude vyšší.

Nejčastěji se připojištění váže na řízení automobilů všech kategorií a také řízení vysokozdvížných, dopravních vozíků v oblasti stavebnictví. Jestliže je rozsah pojištění sjednán na základě pracovní smlouvy, tak pojistné se pohybuje v rozmezí stokorun až tisíce za rok. Záleží na limitu pojistného plnění pro základní rozsah pojištění. Čím vyšší bude limit pojistného plnění a nižší spoluúčast, tím vyšší bude pojistné.

Pojistné pro limity pojistného plnění vykonávaného na základě dohody o provedení práce a dohody o pracovní činnosti je daleko nižší, než v případě pojištění vykonávaného na základě pracovní smlouvy. Výše pojistného v tomto případě se pohybuje v rámci desetikorun. Počátek pojištění a pojistná doba se v mnoha případech liší. Nejčastěji se pojištění uzavírá na dobu neurčitou s ročním obnovením. [13]

3.4 Zánik pojištění

Občanský zákoník reguluje mnoho způsobů, jak ukončit pojištění. K zániku pojištění může docházet na bázi právního jednání, kde řadíme např. dohodu nebo výpověď. Další možný způsob je založen na základě jiných skutečností, jako je uplynutí doby nebo neplacení pojistného. V podstatě zánik pojištění nastává na základě právního jednání pojistníka nebo na základě právního jednání pojistitele, ale může nastat i situace, kde k některým zánikům je potřeba souhlas obou smluvních stran. V ojedinělých případech může pojištění zaniknout bez vůle obou smluvních stran. K tomuto zániku dochází v případech zániku pojištěné věci.

3.4.1 Zánik pojištění dohodou

Zánikem pojištění dohodou se rozumí jako souhlas obou smluvních stran o ukončení pojištění. Důležité je stanovit, jak se strany vyrovnají, neboť tuhle skutečnost vyžaduje zákon. Vyrovnáním se rozumí stanovit si závazky, které se vztahují na pojištění. Může se jednat o povinnost pojistníka doplatit příslušné pojistné nebo naopak povinnost pojistitele vrátit příslušnou sumu zaplaceného pojistného. Jestliže není stanoven přesný okamžik zániku pojištění, tak pojištění zaniká dnem, kdy smluvená dohoda nabyla účinnosti. [11]

3.4.2 Zánik pojištění výpovědí

V textu Jandová [2014] uvádí další důvod pro zánik pojištění na základě právního jednání pouze z jedné smluvní strany je zánik pojištění z důvodu výpovědi. Pojištění může být vypovězeno z obou smluvních stran, jak ze strany pojistníka, tak ze strany pojistitele. Obě strany mají právo vypovědět pojištění do dvou měsíců ode dne, kdy došlo

k uzavření smlouvy. Důležitým aspektem je den uzavření pojistné smlouvy, nikoli počátek pojištění. Strana, která uzavřené pojištění vypověděla, nemusí sdělovat důvod jejího počínání. V těchto případech je výpovědní doba vždy osmidenní a po uplynutí této doby pojištění zanikne.

Další možnost pojistitele nebo pojistníka, jak vypovědět pojištění, je do tří měsíců ode dne oznámení vzniku pojistné události. Výpověď ani v tomto případě nemusí být zdůvodněna. Výpovědní doba se v tomto případě odlišuje a trvá jeden celý měsíc a po uplynutí této doby pojištění zaniká. [7]

Pojistitel nebo pojistník také může uzavřené pojištění vypovědět ke konci pojistného období, ale to jen v takových případech, kdy je pojištění sjednáno s pojistným obdobím. Jedinou podmínkou u výpovědi je časový interval doručení výpovědi. V těchto případech musí být výpověď doručena druhé straně nejpozději šest týdnů před dnem, kdy dojde k uplynutí pojistného období. Jestliže by výpověď došla druhé smluvní straně později, tak dochází k zániku pojištění až ke konci dalšího pojistného období. Této zmíněné možnosti, jak ukončit pojistný vztah, mohou využít obě smluvní strany. [12]

Švestka [2014] tvrdí, že pojistník má právo vypovědět pojištění s osmidenní lhůtou do dvou měsíců ode dne, kdy zjistil, že pojistitel při stanovení pojistného nebo pro určení pojistného plnění použil hledisko, které je zakázané v zákonu. Jedná se o rasový, popřípadě etnický původ, národnost nebo jiné hledisko, které odporuje zásadě rovného zacházení. Posledním typem výpovědi pojištění je stav, kdy pojistník pojištění vypoví do jednoho měsíce ode dne, kdy bylo oficiálně oznámeno, že pojistitel nadále nemá povolení provozovat pojišťovací činnost. Tato záležitost se řídí podle zákona o pojišťovnictví a výpovědní doba i v tomto případě je stanovena jako osmidenní.

3.4.3 Zánik pojištění uplynutím doby

Obecně lze uplynutou dobu charakterizovat jako stav, kdy závazek byl sjednán na nějakou určitou dobu a po uplynutí dohodnuté doby, sjednaný závazek zaniká. Stejný princip tohoto stavu funguje i v oblasti pojišťovnictví.

Další způsob, jak ukončit pojištění je uplynutím pojistné doby. Nicméně takový způsob zániku pojištění má negativní dopady pro pojistníka, který si nemusí uvědomit, že již došlo k uplynutí pojistné doby a sjednané pojištění zaniklo. Podle občanského zákoníku si strany mohou dohodnout, že pojištění na dobu určitou po uplynutí sjednané

doby nezanikne, jestliže jedna ze stran nejméně šest týdnů před skončením sjednané pojistné doby nesdělí druhé straně, že již nechce pokračovat v dalším trvání pojištění. [7]

Nezanikne-li pojištění a nebudou stanoveny nové podmínky a doba prodloužení, dochází k prodloužení pojištění za stejných podmínek, které byly stanoveny na začátku pojištění. V tomto případě se stále jedná o pojištění na dobu určitou, a nikoliv na dobu neurčitou. Jestliže některá zúčastněná strana nemá zájem nadále pokračovat v pojištění, tak krokem k zániku sjednaného pojištění je včasné upozornění druhé strany o nezájmu pokračovat v pojištění. Upozornění a sdělení druhé straně nemusí být odůvodněno. [9]

3.4.4 Zánik pojištění pro neplacení pojistného

Zánik pojištění může také nastat z důvodu neplacení pojistného. Pro pojistníka je povinnost platit pojistné. Právní úprava zavazuje pojistníka platit pojistné v příslušné výši a době. Zákon o pojistné smlouvě v současné době chrání pojistníka. Ochrana spočívá v tom, že nařizuje pojistiteli povinnost upozornit pojistníka o nezaplacení pojistného. Další výhodou pro pojistníka je povinnost pojistitele nahlásit veškeré následky, které jsou spjaté s nezaplacením pojistného. [9]

Občanský zákoník má podobnou právní úpravu a plynule navazuje na zákon o pojistné smlouvě. Jestliže pojistník nezaplatí ve stanovené lhůtě určené pojistné a pojistitel jej upozornil včas a současně informoval pojistníka v upomínce, že pojištění zanikne, jakmile pojistník nezaplatí pojistné v dodatečné lhůtě, pojištění tím pádem zanikne. Uzavřené pojištění zanikne po uplynutí stanovené lhůty. Pojistitel má výhodu, že stanovuje tuto lhůtu, nicméně zákon nařizuje, že stanovená lhůta musí trvat nejméně jeden kalendářní měsíc ode dne, kdy byla doručena upomínka pojistníkovi.

Upomínka pojistitele musí obsahovat veškeré upozornění, které souvisí s uzavřeným pojištěním a platbou pojistného. Nejdůležitější upozornění je zmínka o nezaplacení pojistného ve stanovené lhůtě a pokud nedojde k zaplacení, tak dochází k zániku pojištění. Jestliže upomínka neobsahuje zmínku o zániku pojištění z důvodu nezaplacení pojistného, tak se jedná pouze o upomenutí o nezaplacení pojistného. Upomenutí o nezaplacení pojistného nemá tak závažný charakter a při nerespektování takové upomínky nedochází k zániku pojištění. [12]

3.4.5 Zánik pojištění odstoupením od smlouvy a odmítnutím pojistného plnění

Nejen povinnost pojistníka platit pojistné je významná povinnost. Zákon stanovuje další povinnosti, které je potřeba dodržovat a při jejich nedodržení dochází

k zániku pojištění. Mezi další porušení povinností řadíme úmyslné, neúplné, nepravdivé nebo nedbalostní zodpovězení všech dotazů, které položil pojistitel ohledně sjednáváného pojištění.

Pojistitel má právo na zodpovězení dotazů od zájemce na pojištění. Dotazy musí být v písemné formě. Budoucí pojistník musí odpovědět na všechny dotazy zcela pravdivě a hlavně úplně. Zájemce o pojištění se taktéž může dotázat pojistitele na skutečnosti, jenž se týkají pojištění a může jednat o změně smlouvy. Pojistitel musí rovněž odpovědět na všechny dotazy pravdivě a úplně. Následně pojistitel upozorní zájemce o pojištění na nesrovnalosti mezi nabízeným pojištěním a požadavky zájemce. [13]

Pokud některá ze stran úmyslně nebo z nedbalosti poruší výše zmíněné povinnosti, má poškozená strana právo odstoupit od smlouvy. Tato možnost odstoupit od smlouvy zaniká tehdy, jestliže jedna ze stran nevyužije právo odstoupit od smlouvy do dvou měsíců ode dne, kdy jedna ze stran zjistila nebo měla zjistit porušení předmětných povinností. [3]

Zárybnická [2010] mluví o pojištění, které zanikne z důvodu odmítnutí pojistného plnění. Pojistitel má právo odmítnout pojistné plnění, jestliže následkem vzniku pojistné události byla skutečnost:

- při uzavírání pojištění pojistník nepravdivě odpověděl na písemné dotazy a jestliže znal tyto skutečnosti, ale při uzavírání pojistné smlouvy by smlouvu neuzavřel nebo uzavřel, ale za zcela odlišných podmínek,
- kterou zjistil pojistitel až po vzniku pojistné události,
- pojištění zaniká přímo dnem odmítnutí pojistného.

Další důvody zániku pojištění jsou: zánik pojistného zájmu, zánik pojištění zánikem pojistného nebezpečí, dnem smrti pojištěné osoby, popřípadě dnem zániku pojištěné právnické osoby bez právního nástupce.

Pojištění odpovědnosti má ještě jeden specifický důvod k zániku pojištění. Pojištění odpovědnosti, které se vztahuje na vlastnická práva, je charakteristické tím, že pojištění zanikne tehdy, dojde-li k oznámení o změně vlastnictví nebo spoluvlastnictví pojistiteli. Výjimkou je pojištění, kde bylo sjednáno, že pokud dojde ke změně vlastnictví nebo spoluvlastnictví pojistitele, tak pojištění nezaniká. [9]

4 Analýza pojištění odpovědnosti za škodu ve stavebním podniku

Pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli je také známé jako pojištění na blbost. Při výkonu povolání, zvláště ve stavebním podniku, kde dochází často k manipulaci s velkými stroji na malém prostoru, může snadno dojít ke vzniku škody. Chybu může udělat opravdu každý. Toto pojištění kryje takové škody, kdy zaměstnanec způsobí škodu zaměstnavateli při plnění pracovních povinností nedopatřením, popřípadě porušením pracovních povinností.

Ve stavebním podniku většina zaměstnanců obsluhuje velké stroje, ale také řídí služební automobil, aby se mohli dopravit na zakázku a zpět. Proto zaměstnanci, kteří mají sjednáno pojištění odpovědnosti za škodu, tak jim pojištění zároveň kryje i ty škody, které způsobí při řízení vozidla, jenž vlastní společnost. Zaměstnanci se díky pojištění nemusí obávat velkých finančních následků ze svých chyb. Výše jejich finančních následků závisí jen na stanovené spoluúčasti při uzavření pojištění. Rozdíl výše škody a spoluúčasti uhradí pojišťovna, u které mají uzavřené pojištění.

4.1 Představení podniku

Ve své diplomové práci budu analyzovat pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli při výkonu povolání ve stavební společnosti. U konkrétních případů analyzuji druh pojištění zaměstnanců a zda likvidace pojistných událostí je v souladu se zákonem. Následně charakterizuji přispívání zaměstnavatele na dané pojištění a zda se ekonomicky vyplatí.

Společnost je v České republice momentálně největší firmou, která nabízí širokou škálu služeb, které jsou spojeny s přípravou povrchů před pokládkou průmyslových izolací. Mezi využívané služby patří tryskání, broušení a frézování povrchů. Tryskání čistí povrch z důvodu lepší přilnavosti nových materiálů. Broušením se připravuje povrch před aplikací nátěrů. Frézováním se odstraňují nerovnosti z betonu a cest. [16]

V současné době podnik využívá 15 samostatných technologických posádek v České republice, což činí 45 zaměstnanců na pozici dělníků. Celkový počet zaměstnanců je 75. Každá posádka je vybavena tryskací soupravou, krajovou frézou, frézou, bruskou na okraje a klasickou bruskou na beton včetně vysavačů. Společnost má své pobočky i v zahraničí, vyskytují se v Rakousku, Slovensku, Polsku, Slovinsku a Maďarsku. Ve všech těchto zemích se pyšní svojí kvalitou, profesionalitou a rychlostí. [16]

4.2 Průzkum zaměstnanců o možnostech pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli při výkonu povolání

K analýze pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli při výkonu povolání jsem doposud využíval pouze data sekundární. Jedná se o zákony, odborné publikace, knížky a časopisy. Z dotazníku jsem získal data primární, která mi poslouží k lepší analýze pojištění odpovědnosti ve společnosti. Cílem tohoto výzkumu je zjistit, jestli zaměstnanci mají přehled o tom, že se mohou pojistit a jestli toto pojištění mají uzavřené.

V přípravné fázi jsem si stanovil dvě hypotézy.

Hypotéza č. 1:

Předpokládám, že méně jak polovina zaměstnanců nemá dostatečné informace o pojištění odpovědnosti.

Hypotéza č. 2:

Předpokládám, že více jak polovina zaměstnanců ve stavebním podniku má uzavřené pojištění odpovědnosti.

Pro získání primárních dat jsem použil hlavní marketingovou metodu. Jedná se o dotazování. V dotazníku jsem použil pouze dvě následující otázky.

1. Máte dostatečné informace od společnosti ohledně pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli při výkonu povolání?
2. Máte uzavřené pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli při výkonu povolání?

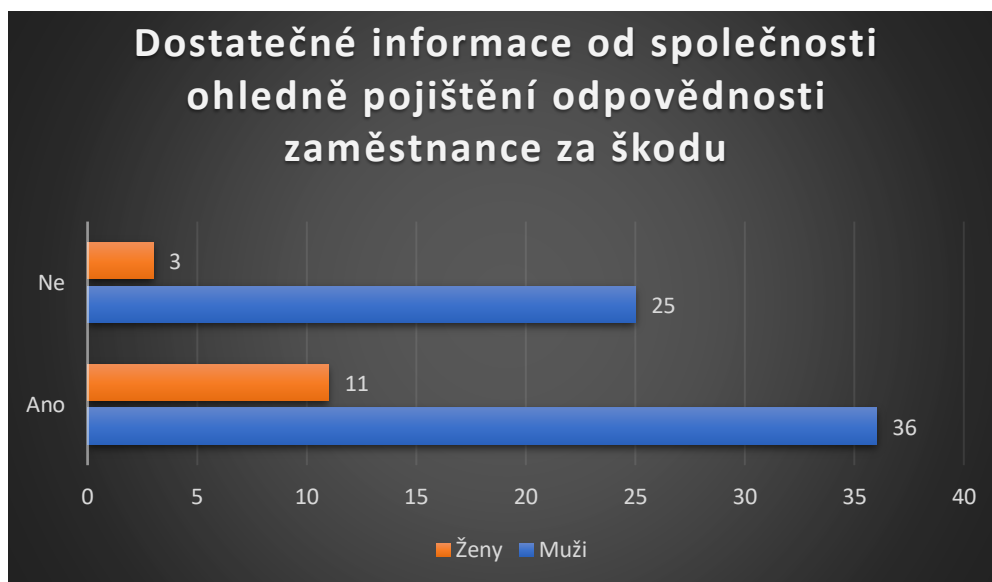
Dotazování probíhalo od 13. ledna 2020 do 28. února 2020. Otázky byly položeny všem 75 zaměstnancům. Otázky jsem položil osobně, ale u pěti zaměstnanců jsem využil elektronické dotazování přes e-mail, protože nebyli v dobu osobního dotazování přítomni na pracovišti.

Získaná data jsem pečlivě po celou dobu uchovával osobně. Po získání všech potřebných dat jsem pomocí programu Microsoft Office Excel získal potřebné výsledky, které jsem následně znázornil pomocí tabulek a grafů.

4.2.1 Výsledky marketingového výzkumu

První položená otázka se týkala dostatečné informovanosti na pracovišti ohledně pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli. Zda zaměstnanci obdrželi informace o možnosti se pojistit.

Graf č. 4.1: Dostatečné informace od společnosti ohledně pojištění odpovědnosti zaměstnance

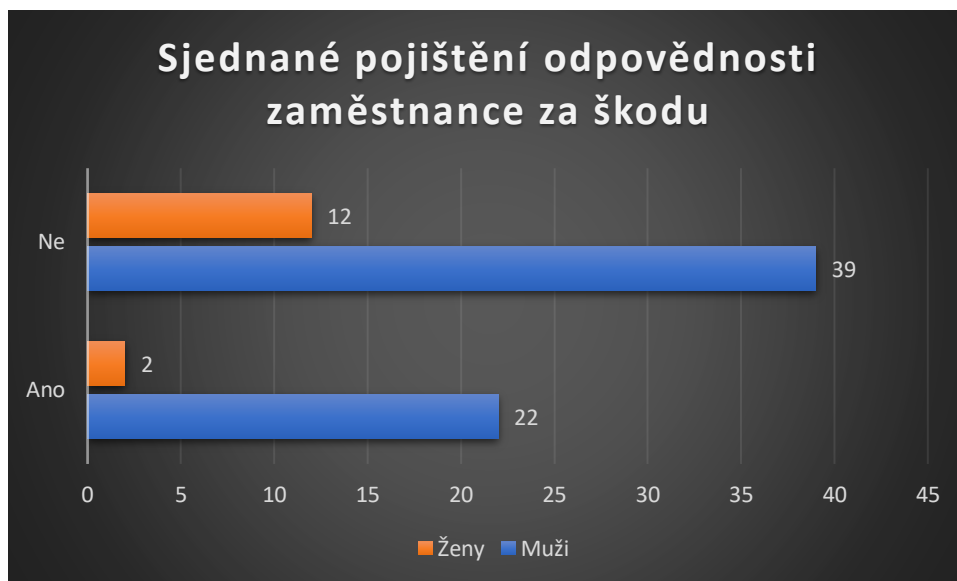
Zdroj: vlastní zpracování.

Společnost má více mužských zaměstnanců, tak logicky se dotazování zúčastnilo více mužů než žen. Dotazník vyplnilo 61 mužů a 14 žen, celkový počet zaměstnanců je 75. [16]

Cílem první otázky bylo zjistit, zda zaměstnanci mají dostatečné informace a přehled od společnosti ohledně pojištění odpovědnosti zaměstnance. Z výše uvedeného grafu můžeme vidět, že většina mužů (36) obdržela pro ně dostatečné informace o pojištění odpovědnosti. Naopak 25 mužů uvedlo, že nebyli dostatečně informováni a nemají takový přehled. U žen byla velká většina (11), které mají bohaté informace o pojištění odpovědnosti, pouze 3 ženy z celkového počtu 14, uvedly, že nebyly nedostatečně informovány.

Druhá otázka byla opět jednoduchá na zodpovězení. Všech zaměstnanců jsem se zeptal i na druhou, v tomto dotazníku poslední otázku. Jednalo se o dotaz, zda mají uzavřené pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli při výkonu povolání.

Graf č. 4.2: Sjednané pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu

Zdroj: vlastní zpracování.

Ve stavební společnosti může docházet často k jednáním, kdy zaměstnanec neúmyslně způsobí třetí osobě škodu. V dotazníku jsem zjišťoval, zda zaměstnanci mají uzavřené pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou zaměstnavateli. Došel jsem k zajímavému závěru. Z celkového počtu 75 zaměstnanců pojištění má uzavřeno pouze 24 zaměstnanců. Převážnou většinu tvoří muži. Z 61 mužských zaměstnanců má pojištění uzavřeno pouze 22 respondentů. Sjednané pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu mají uzavřené pouze 2 ženy z celkového počtu 14.

4.2.2 Vyhodnocení hypotéz

a) Vyhodnocení hypotézy č. 1: *Předpokládám, že méně jak polovina zaměstnanců nemá dostatečné informace o pojištění odpovědnosti.*

Z celkového počtu 75 zaměstnanců jich 28 uvedlo, že nejsou dostatečně informováni o pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu. Celkem tedy 37 % zaměstnanců nemá dostatečné informace o pojištění odpovědnosti. Dle jejich názoru nebyli pořádně seznámeni s touto variantou a mnohdy neměli ani zájem se dozvědět více informací. Na druhou stranu 47 zaměstnanců bylo seznámeno s pojištěním odpovědnosti zaměstnance za škodu. Často bylo řečeno, že informovanost není důvod k neuzavření daného pojištění. Více jak polovina zaměstnanců (63 %) je spokojena s obsahem informací, které poskytuje jednatel společnosti a příslušní zaměstnanci. **Hypotéza se tedy potvrdila.**

b) Vyhodnocení hypotézy č 2: *Předpokládám, že více jak polovina zaměstnanců ve stavebním podniku má uzavřené pojištění odpovědnosti.*

Tato hypotéza byla stanovena pouze na základě mé domněnky. K potvrzení nebo vyvrácení směřovala jednoduchá otázka z mého dotazníku. Předpokládal jsem, že když se jedná o stavební podnik, tak naprostá většina zaměstnanců bude mít uzavřené pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu. Na staveništi často dochází ke zmatkům a výskyt škody je tak více než pravděpodobný.

Z dotazníku vyplývá, že pouze 24 zaměstnanců z celkového počtu 75 má uzavřené pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou zaměstnavateli při výkonu povolání. Méně jak třetina zaměstnanců (32 %) ve stavebním podniku má uzavřené pojištění odpovědnosti za škodu. V předchozí hypotéze jsme potvrdili, že informovanost ohledně pojištění je dobrá, ale zaměstnanci nemají zájem uzavírat daná pojištění. Po menším pátrání jsem se dozvěděl informaci, že výskyt škod není vůbec tak častý, jak se stavebním společností příkládá. **Tato hypotéza se tedy nepotvrdila.**

4.3 Vybrané pojišťovny, uzavírající pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu ve stavebním podniku

Pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli při výkonu povolání uzavírá na trhu velká skupina pojišťoven. Společnost spolupracuje v této oblasti s pojišťovacím zprostředkovatelem, který pomáhá uzavřít výhodné pojištění v oblasti odpovědnost za škodu. Zaměstnanci mohou využít těchto služeb a uzavřít si tak dobrovolně pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou zaměstnavateli při výkonu povolání.

Výběr těch nejlepších pojišťoven není vůbec snadný, proto na základě velké konkurence se nabídky podobají. Vhodná a zodpovědná taktika je pečlivě zvážit všechny nabídky pojišťoven a najít ten nejlepší produkt, jenž se hodí pro pojištění odpovědnosti ve stavební sféře a řízení automobilu. Ze 75 možných potencionálních uzavření pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli jich je ve společnosti uzavřená pouze necelá třetina. Pouze 24 zaměstnanců má uzavřené pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli při výkonu povolání. Ve společnosti se nachází převážná část zaměstnanců na pozici dělník. Při současném stavu je zaměstnáno 61 dělníků. Zbýlých 14 zaměstnanců zastává pozici v administrativě.

Zaměstnanci na pozici dělník ve stavebním podniku pobírají podobnou hrubou mzdu ve výši 31.000 Kč. Mzda se může měnit na základě odpracovaných pracovních hodin, nočních služeb, popřípadě na počtu odpracovaných víkendů. Nejvyšší mzdu tito zaměstnanci pobírají v létě, neboť je to vrchol stavebního průmyslu, ale průměrná měsíční mzda se přes rok pohybuje na úrovni 31.000 Kč. Určení optimálního pojistného krytí z pojištění odpovědnosti zaměstnance je tedy jednoduchý krok, neboť čtyř a půl násobek příjmu zaměstnance, by měl odpovídat celkové pojistné částce. Pojistná celková částka je vždy uvedena v pojistné smlouvě.

Práce všech zaměstnanců ve společnosti se liší. Některá část zaměstnanců pracuje pouze na území České republiky, a naopak někteří jezdí i na služební cesty do zahraničí. Další část zaměstnanců vlastní řidičské oprávnění a do jejich práce patří řízení služebního automobilu, proto ze zpracovaných pojištění si vybere každý zaměstnanec, jestliže má zájem o pojištění odpovědnosti. Jestliže zaměstnanec chce uzavřít pojištění u jiné pojišťovny, tak má na to plné právo a není mu v tom bráněno, nicméně všichni zaměstnanci, kteří mají uzavřené pojištění odpovědnosti si vybrali některou z předložených nabídek.

Společnost nebere na lehkou váhu pojištění odpovědnosti, a tak zpracovala čtyři různé druhy pojištění odpovědnosti od odlišných pojišťoven. Každé pojištění se nějakým způsobem liší od ostatních, nicméně společnost zvážila všechny možné varianty pro své zaměstnance, tak, aby nabídka pojištění vyhovovala každému a bylo z čeho vybírat.

Zaměstnanci společnosti využívají čtyři pojišťovny k uzavření příslušného pojištění:

- Kooperativa pojišťovna a.s.
- ERGO pojišťovna a.s.
- ČSOB pojišťovna a.s.
- Generali Česká pojišťovna a.s.

4.3.1 Kooperativa pojišťovna a.s.

Při přepočtu průměrné mzdy 31.000 Kč na čtyř a půl násobek je 139.500 Kč, což je částka, kterou zaměstnavatel může požadovat po svém zaměstnanci jako náhradu škody, pokud taková škoda opravdu vznikne. Část zaměstnanců, kteří mají uzavřené pojištění u Kooperativy mají nastavený pojistný limit na 150.000 Kč. Pojišťovna nabízí i jiné varianty, ale v tomto případě není potřeba, neboť takto stanovený limit kryje i

nejvyšší limit náhrady škody. Zaměstnanci se tedy v tomto ohledu nemusí bát, že jejich pojistný limit není dostatečný. Pojištění sjednané u Kooperativy využívá pět zaměstnanců společnosti.

Další důležitou roli v sestavení pojištění hraje spoluúčast. Zaměstnanci, kteří mají uzavřené toto pojištění, tak výše spoluúčasti je 30 %, minimálně však 1.000 Kč. Mezi další složky pojistné smlouvy patří roční pojistné. Zaměstnanci si pojištění sjednali na dobu neurčitou, avšak se rozhodli platit roční pojistné, ačkoliv Kooperativa nabízí i čtvrtletní placení pojistného. Celková roční výše pojistného činí 3.230 Kč. Způsob platby byl stanoven na převodní příkaz.

Zaměstnanci mají v rozsahu pojistné smlouvy sjednané i řízení motorového vozidla. Taktéž toto pojištění platí pro řidiče vysokozdvihových, nízkozdvihových, paletovacích nebo plošinových vozíků. Součástí pojištění je i ztráta svěřených věcí. Naopak pojištění se nevztahuje na schodech na svěřených hodnotách a nesplnění povinnosti k odvrácení škody. Zaměstnanci na pozici dělníků nemusí mít sjednané tyto možnosti, neboť nemají šanci se v tomto směru provinit a způsobit tak škodu zaměstnavateli.

Ve smlouvě je dále uvedeno, že pracovněprávní vztah zaměstnanců se řídí českým právem a zaměstnavatel má sídlo na území České republiky. Nadále je uvedeno povolání, což v tomto případě je povolání dělník, ale je uvedeno, že pojištění se vztahuje na souvislosti s řízením dopravního prostředku.

Tab. č. 4.1: Souhrn pojištění u Kooperativa pojišťovna a.s.

Kooperativa pojišťovna a.s.	
Limit plnění	150.000 Kč
Spoluúčast	30 %, minimálně však 1.000 Kč
Roční pojistné	3.230 Kč
Počet zaměstnanců využívající pojištění od Kooperativa pojišťovna a.s.	5

Zdroj: Interní materiály společnosti [16]

4.3.2 ERGO pojišťovna a.s.

Ergo pojišťovna hraje taktéž důležitou roli v pojištění zaměstnanců ve stavební společnosti. Pojištění je stále určeno především pro dělníky, poněvadž na této pozici

vzniká nejvyšší pravděpodobnost výskytu škody. Ergo pojišťovna nabízí své produkty ve vícero variantách. Nejlevnější a nejméně obsáhlou variantou je standart, který se nevztahuje škodné události, ke kterým došlo v souvislosti s řízením dopravního prostředku či obsluhou pracovního stroje. Ve stavebním podniku nepřichází v úvahu tato varianta, tak zaměstnanci, kteří někdy jezdí do zahraničí mají možnost využít varianty řidič.

Výhodou této varianty, a především důvodem proč společnost nabízí svým zaměstnancům tento druh pojištění je v tom, že někteří zaměstnanci využívají služební automobil pro služební cesty a varianta řidič má celosvětovou územní platnost. Tato výhoda spočívá v tom, že pokud zaměstnanec pojedě se služebním vozidlem plnit pracovní úkol za hranice našeho území, tak uzavřené pojištění se vztahuje i na škody vzniklé v zahraničí. Celkově toto pojištění má uzavřeno 8 zaměstnanců.

Limit pojistného plnění je v těchto případech taktéž nastaven na 150.000 Kč, protože jej opět převážně využívají jen dělníci a řidiči, kteří si v podniku vydělají skoro totožnou sumu. Velkou roli v uzavření tohoto druhu pojištění hraje výše spoluúčasti. Spoluúcast je nastavená na 3.000 Kč, kdy ve většině pojišťoven můžeme vidět procentní podíl a následně minimální částku, kterou musí pojištěný zaplatit ze svých prostředků.

U této pojišťovny se vždy jedná o částku 3.000 Kč. Roční pojistné se uzavírá na dobu neurčitou s ročním obnovením. Roční pojistné činí 3.454 Kč. Důležitou připomínkou je to, že se toto pojištění nevztahuje na škodu způsobenou při použití služebního auta k osobním účelům.

V porovnání s ostatními pojišťovnami, které využívá společnost se tato pojišťovna a rozsah pojištění liší především územní platností. Rozsah, na co vše se pojištění vztahuje, je totožný jako v případě Kooperativy a.s.

Tab. č. 4.2: Souhrn pojištění u ERGO pojišťovny a.s.

ERGO pojišťovna a.s.	
Limit plnění	150.000 Kč
Spoluúčast	3.000 Kč
Roční pojistné	3.454 Kč
Počet zaměstnanců využívající pojištění od ERGO a.s.	8

Zdroj: Interní materiály společnosti [16]

4.3.3 ČSOB pojišťovna a.s.

Zaměstnanci společnosti využívají v hojném počtu i služeb ČSOB pojišťovny. Tento druh pojištění využívají zaměstnanci, kteří používají služební automobil i na soukromé účely. Všichni zaměstnanci, kteří mají uzavřené pojištění u ČSOB pojišťovny, tak mají sjednané připojištění i na škody způsobené dopravním prostředkem jinak, než při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s nimi (tedy využívání automobilu na soukromé účely).

Pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu povolání se vztahuje na pojistné události nastalé kdekoli na území celého světa. Uzavírá se na dobu neurčitou s ročním obnovením a je splatné prvním dnem pojistného období. Limit pojistného plnění je taktéž stanoven na 150.000 Kč, tedy horní hranice pojistného plnění za jednu pojistnou událost je určena limitem pojistného plnění.

Spoluúčast je stanovena na 10 %, minimálně však 5.000 Kč. Celkové roční pojistné za sjednaná pojištění činí 4.293 Kč. V pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu povolání nesmí součet pojistných plnění, snížených o částky dohodnutých spoluúčastí, vyplacených z pojistných událostí nastalých v průběhu jednoho roku, přesáhnout limit pojistného plnění, který je stanoven v pojistné smlouvě.

Tab. č. 4.3: Souhrn pojištění u ČSOB pojišťovny a.s.

ČSOB pojišťovna a.s.	
Limit plnění	150.000 Kč
Spoluúčast	10 %, minimálně 5.000 Kč
Roční pojistné	4.293 Kč
Počet zaměstnanců využívající pojištění od ČSOB pojišťovna a.s.	6

Zdroj: Interní materiály společnosti [16]

4.3.4 Generali Česká pojišťovna a.s.

Poslední využívanou pojišťovnou společnosti je Generali Česká pojišťovna. V pojištění odpovědnosti z výkonu povolání je sjednán u všech zaměstnanců základní rozsah. V tomto případě to znamená, že tento druh pojištění nezahrnuje škody v souvislosti s řízením dopravního prostředku. Nejsou zvolena žádná připojištění jako jsou řízení automobilu všech skupin řidičského oprávnění, ztráta svěřených věcí nebo pokuty a penále.

Základní rozsah pojištění pokrývá škodu na hmotné movité nebo nemovité věci, finanční škodu a také náklady právního zastoupení, ačkoliv tuto službu pravděpodobně zaměstnanec nevyužije, neboť veškeré případy vyřizuje likvidátor. Pojištění se také nevztahuje na ztracené nebo odcizené věci, které byly svěřeny zaměstnavatelem do péče.

Roční pojistné je stanoveno na 4.039 Kč. Územní platnost se týká pouze jen České republiky. Limit pojistného plnění je stanoven stejně jako v předešlých variantách, tedy na 150.000 Kč. Spoluúčast je navržena na 30 %, avšak minimálně 3.000 Kč. Jen v porovnání, kdyby došlo ke snížení spoluúčasti na 20 %, minimálně 2.000 Kč, tak roční pojistné vyjde na 4.841 Kč. Pouze rozdíl 10 % hraje v ročním pojistném rozdíl 802 Kč. Pojistné události nejsou běžnou záležitostí v této společnosti, proto si všichni zaměstnanci při uzavření zvolili spoluúčast 30 %.

Tab. č. 4.4: Souhrn pojištění u Generali Česká pojišťovna a.s.

Generali Česká pojišťovna a.s.	
Limit plnění	150.000 Kč
Spoluúčast	30 %, minimálně 3.000 Kč
Roční pojistné	4.039 Kč
Počet zaměstnanců využívající pojištění od Generali Česká pojišťovna a.s.	5

Zdroj: Interní materiály společnosti [16]

4.3.5 Shrnutí

U limitů pojistného plnění lze konstatovat, že jsou všechny totožné. Limit pojistného plnění si může každý zaměstnanec stanovit v pojistné smlouvě sám. Průměrný hrubý výdělek zaměstnanců na pozici dělník činí 31.000 Kč. Pokud vezmeme v úvahu čtyřapůlnásobek měsíčního výdělku, tak zaměstnanci mají pojistný limit stanovený správně. Čtyřapůlnásobek průměrného měsíčního výdělku činí 139.500 Kč. Všechny druhy pojišťoven pokrývají maximální možnou částku, kterou může zaměstnavatel požadovat po svém zaměstnanci při způsobení škody.

Spoluúčast se u všech pojišťoven liší. Obecně lze konstatovat, že čím vyšší bude spoluúčast, tím bude nižší pojistné. ERGO pojišťovna nabízí spoluúčast 3000 Kč. Ostatní pojišťovny nabízí procentní podíl spoluúčasti a minimální částku. ČSOB pojišťovna nabízí 10 %, minimálně však 5.000 Kč. Kooperativa pojišťovna nabízí 30 % spoluúčast, minimálně však 1.000 Kč. Poslední využívanou pojišťovnou je Generali, která nabízí spoluúčast 30 %, minimálně však 3.000 Kč. Z tohoto srovnání můžeme vidět, že pojišťovna ERGO nabízí nejvýhodnější spoluúčast. Při jakékoliv výši škody zaměstnanec zaplatí pouze 3.000 Kč spoluúčast.

Pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu se může vztahovat i na řízení motorových vozidel. Tuhle variantu v podniku nabízí pojišťovny Kooperativa, ERGO a ČSOB. Zaměstnanci, kteří mají v podniku sjednané pojištění u Generali, tak nevyužívají automobil v zaměstnaní. ČSOB pojišťovnu využívají ti zaměstnanci, kteří používají služební automobil pro soukromé účely. Pojišťovna tedy kryje i škody způsobené dopravním prostředkem jinak než při plnění pracovních úkolů. Územní platnost hraje taktéž velikou roli. Zaměstnanci, kteří jezdí na pracovní cesty do zahraničí mohou využít

služeb ERGO pojišťovny a ČSOB pojišťovny a.s. Pouze tyto dvě pojišťovny nabízí celosvětovou územní platnost.

Nejdůležitější parametr pojištění pro zaměstnance je výše ročního pojistného. Pojistné události nejsou v podniku časté, ale nastat mohou kdykoliv. Na staveništi může škoda vzniknout každým okamžikem. Nejlevnější roční pojistné nabízí pojišťovna Kooperativa (3.230 Kč), naopak nejdražší roční pojistné uvádí pojišťovna ČSOB (4.293 Kč). Roční pojistné u Generali pojišťovny je 4.039 Kč. ERGO pojišťovna má stanovené roční pojistné na částku 3.454 Kč.

Nejvíce využívanou pojišťovnou v podniku je ERGO. Tuto pojišťovnu využívá osm zaměstnanců. Nejméně zaměstnanců má uzavření pojištění u pojišťoven Generali a Kooperativa. V tomto případě je to shodné. Každou z těchto pojišťoven využívá pět zaměstnanců. Z tohoto pohledu můžeme říct, že ERGO je nejlépe hodnocenou pojišťovnou ve stavebním podniku. ERGO pojišťovna má nejlépe nastavenou spoluúcast (3.000 Kč) a pokrývá i škody způsobené na služebním automobilu. Toto pojištění má celosvětovou územní platnost. Naopak nejhorší pojišťovnou bude Generali. Pojišťovna Generali nabízí spoluúcast 30 %, minimálně však 3.000 Kč. V porovnání se spoluúcastí u pojišťovny ERGO dojdeme k markantnímu rozdílu. Při škodě 50.000 Kč bude spoluúcast u pojišťovny Generali 15.000 Kč a u pojišťovny ERGO pouze 3.000 Kč. Rozdíl 12.000 Kč v jedné pojistné události je obrovský. Zaměstnanec ocení co nejmenší spoluúcast.

Důležité je zmínit, že zaměstnanci ve stavebním podniku si mohou uzavřít pojištění odpovědnosti dobrovolně u jakékoliv pojišťovny. Všechny vyjmenované pojišťovny momentálně sjednávají pojištění odpovědnosti ve stavebním podniku.

5 Praktické příklady z praxe

Na následujících případech si objasníme, proč je důležité mít sjednané pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli při výkonu povolání a jak funguje pojištění odpovědnosti v tomto podniku. Společnost aktivně využívá služeb pojišťovacího zprostředkovatele. Výhoda spočívá v tom, že pojišťovací zprostředkovatel převezme všechna jednání s pojišťovnou, řídí veškerý proces likvidace pojistné události až do úplného vyřízení všech oprávněných nároků.

Ve společnosti uznávají neměnný postup v případě škody. Na začátku je vhodné oznámit poškozenému, že je sjednáno pojištění a získat od poškozeného kontaktní údaje. Dalším krokem po tom, co vznikla škoda, je vhodné vyzvat poškozeného k zachování škody z důvodu zajištění dokladů k posouzení rozsahu škody. Pro plynulé šetření pojistitele je nezbytné zajistit fotodokumentaci, svědky, popřípadě filmový záznam.

Společnosti se řídí pěti hlavními kroky, co vše zajistit před likvidací škody. Mezi pět hlavních kroků patří následující:

- číslo pojistné smlouvy,
- popis a příčina škody,
- datum a místo vzniku škody,
- identifikační údaje všech zúčastněných osob (pojištěného, poškozeného, svědků), také je důležité zmínit kontaktní údaje těchto osob,
- předpokládanou výši škody.

Co nejrychleji nahlásit škodu pojišťovně, u které je vedeno uzavřené pojištění. Škodu nahlašuje pojištěný nebo jeho zástupce na základě plné moci.

5.1 Příklad č. 1

Zaměstnanec společnosti způsobil škodu na zakázce v Klimkovicích. Během přípravy plochy frézováním, zaměstnanec lokálně poškodil frézou na několika místech nerezové žlaby v podlaze. Celkem muselo být vyměněno cca tři metry žlabů. Vzhledem k probíhajícím pracím a návaznosti jednotlivých etap rekonstrukce, bylo nutné poškozené žlaby ihned vybourat a nahradit novými, aby nedošlo ke zpoždění navazujících technologických postupů. Poškození a následná oprava byla zdokumentována. [16]

Jednatel společnosti ihned informoval pojišťovacího zprostředkovatele ohledně vzniku nové škodní události. Specialista likvidace škod si vyžádal ke vzniklé škodní události konkrétní podklady. Jednalo se o:

- vyjádření pojištěného o odpovědnosti, k příčině a rozsahu škody (jedná se o popis vzniku a příčiny škody, vyjádření k pochybení) včetně razítka a podpisu,
- objednávka objednatele ke zhotovení zakázky,
- prohlášení poškozeného o neuplatnění škody z jiného pojištění,
- doklad o úhradě škody poškozenému (jedná se o fakturu),
- pořizovací doklady od poškozených žlabů,
- požadavek zaměstnavatele na náhradu škody s přesným uvedením data vzniku a důvodu zavinění pracovníkem a výše požadované skutečné náhrady bez DPH.

Všechny podklady jednatel poskytl, a tak mohla započít likvidace výše uvedené pojistné události.

Vyjádření pojištěného o odpovědnosti spočívá v tom, že pojištěný sepsal na papír popis příčiny škody a vyjádřil se k pochybení. Uznal, že nevěnoval dostatečnou pozornost k provozu stroje a tím způsobil škodu svému zaměstnavateli, protože zaměstnavatel musel uhradit vzniklou škodu na žlabech.

Následně poškozená společnost zaslala potřebné dokumenty. Jedná se o objednávku zhotovení frézování podlahy, prohlášení, že náhradu škody neuplatňují z jiného pojištění a vyčíslení nákladů na náhradu škody bez DPH.

Vyčíslení nákladů bez DPH vypadá následovně:

- náklad na nákup žlabů je 20.700 Kč
- náklad na dopravu (Třinec – Jihlava – Klimkovice) 3.668 Kč
- práce dvou osob, osazení a dobetonávky žlabů PURbetonem 2.000 Kč
- spotřeba zálivkového PURbetonu 15.000 Kč.
- nutné obnovení penetrace PURbetonu 7.400 Kč
- celkem bez DPH 48.768 Kč [16]

Celková výše vzniklé škody činí 48.768 Kč.

Poškozená společnost zažádala o úhradu škody ve výši 48.768 Kč, dle faktury, a to za instalaci nových nerezových žlabů, které poškodil zaměstnanec společnosti na zakázce v Klimkovicích.

Zaměstnanec, který způsobil škodu má uzavřené pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli při výkonu povolání u ČSOB pojišťovny. Z předchozí kapitoly víme, že výše pojistného plnění je 150.000 Kč, v tomto případě je vzniklá škoda 48.768 Kč. Škoda nepřesahuje pojistné plnění, tak pojistitel může uhradit celou vzniklou škodu. Spoluúčast v tomto druhu pojištění je stanovena na 10 %, minimálně však 5.000 Kč. Vzhledem k tomu, že 10 % z celkové částky je menší než 5.000 Kč, tak spoluúčast v tomto případě bude rovných 5.000 Kč.

Pojišťovna po 3 měsících oznámila ukončení likvidace pojistné události. Sdělila, že pojistné plnění bylo stanoveno na základě všech hlášení, šetření a výpočtů (podle přiložených faktur, rozpočtů, odborným odhadem znalce). Výše újmy byla stanovena na 48.768 Kč, odpočet spoluúčasti činí 5.000 Kč, částka k výplatě je tedy 43.768 Kč. Tato částka byla zaslána na účet společnosti, kde variabilní symbol byl shodný s číslem pojistné události, aby nedošlo k nedorozumění. [16]

Jelikož společnost spolupracuje s pojišťovacím zprostředkovatelem, tak i tahle společnost zaslala rekapitulaci pojistné události. Specialista likvidace škody zaslal celkovou rekapitulaci společnosti. Způsobená škoda byla uhrazena z daného pojištění a všechny strany byly uspokojeny.

5.1.1 Posouzení případu č. 1 podle příslušných zákonů

V případech, kdy zaměstnavatel uplatňuje nárok na náhradu škody vůči svému zaměstnanci, je důležité určit jakou úpravou se bude zaměstnavatel řídit. Jestli zvolit obecnou úpravu odpovědnosti za škodu dle občanského zákoníku, nebo zvolit druhou možnost zvláštní úpravu obsaženou v zákoníku práce.

Povinnost zaměstnance nahradit škodu svému zaměstnavateli dle zákoníku práce vzniká zaviněním porušením povinnosti při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním. Naopak jestliže zaměstnanec způsobil škodu svým jednáním, kterým nesledoval plnění pracovních úkolů, tak se daná odpovědnost bude řídit obecnou úpravou dle občanského zákoníku.

Rozdíl je tedy v tom kdy, kde a za jakých okolností vznikla škoda. Pokud zaměstnanec v průběhu pracovní doby způsobil škodu a ze subjektivního hlediska nesledoval plnění pracovních úkolů, tak se bude aplikovat občanský zákoník. Rozdílná situace nastane, pokud zaměstnanec způsobil škodu při plnění pracovního úkolu nebo v přímé souvislosti s ním.

Zaměstnanec společnosti způsobil škodu z nedbalosti při plnění pracovního úkolu, proto se daný případ bude řídit zvláštní úpravou obsaženou v zákoníku práce.

Nejdůležitější část v zákoníku práce je § 250 odst.1, zaměstnanec odpovídá zaměstnavateli za škodu, kterou mu způsobil zaviněným porušením povinností při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s nimi. V odst. 3 se uvádí, že zaměstnavatel je povinen prokázat zavinění zaměstnance.

Na základě doložených dokladů bylo zjištěno zavinění zaměstnance z nedbalosti. Zaměstnanec se plně nevěnoval obsluze stroje a následně poškodil frézou na několika místech nerezové žlaby v podlaze. V tomto případě můžeme říct, že tahle část zákona byla dodržena. V druhé části paragrafu je uvedeno, že zaměstnavatel musí prokázat zavinění zaměstnance. Zaměstnanec se sám přiznal ke svému pochybení. V dalším případě byly k dispozici bezpečnostní kamery, jenž snímají prostor před krádežemi.

Zákoník práce § 257 uvádí, že výše požadované náhrady škody způsobené z nedbalosti nesmí přesáhnout u jednotlivého zaměstnance částku rovnající se čtyřapůlnásobku jeho průměrného měsíčního výdělku před porušením povinnosti, kterým způsobil škodu. Toto omezení neplatí, byla-li škoda způsobená úmyslně, v opilosti nebo po zneužití jiných návykových látek.

Průměrný měsíční výdělek činil 31.000 Kč. Vzniklá škoda byla stanovena na 48.768 Kč. Zaměstnavatel požadoval plnou výši uhrazení škody, na což měl podle zákoníku práce právo. Zaměstnanec byl pojištěný a pojišťovna uhradila vzniklou škodu, kde spoluúcast byla nastavena na 5.000 Kč. Zaměstnanec škodu nezpůsobil v opilosti, úmyslně, nebo po zneužití návykových látek.

Další stěžejní části zákoníku práce, jenž se týká odpovědnosti zaměstnance za škodu je § 263 odst. 1, který nařizuje povinnost zaměstnavatele projednat a písemně oznámit zaměstnanci výši požadované náhrady škody. Zaměstnavatel musí oznámit náležitosti škody zpravidla nejpozději do 1 měsíce ode dne, kdy vznikla škoda.

Zaměstnavatel dodržel lhůtu jednoho měsíce a skutečně oznámil zaměstnanci výši požadované náhrady škody. Zaměstnanec souhlasil s uvedenou škodou 43.768 Kč. Zaměstnavatel věděl, že zaměstnanec má uzavřené pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli. Následně celý případ přebíral likvidátor a pojišťovna ČSOB vyplatila pojistné plnění na základě šetření, tak jak je uvedeno výše.

Likvidace pojistné události se řídí občanským zákoníkem. Šetření pojistné události se řídí § 2796 až § 2799. Jestliže nastane škodná událost, tak oprávněná osoba musí nahlásit vzniklou událost pojistiteli. Dále musí předložit pojistiteli potřebné doklady a postupuje ujednaným způsobem ve smlouvě. Specialista likvidace škod přebírá veškerá jednání za zaměstnance a dodržoval příslušné zákony.

V § 2797 odst. 2 se vyskytuje upozornění na nepravdivé nebo hrubé zkreslené podstatné údaje, které se týkají oznámené události. Pokud dojde k poskytnutí takových informací pojistitel má právo na náhradu nákladů. V našem případě likvidátor poskytl pravdivé a úplné informace.

Občanský zákoník také upravuje následky porušení povinností v § 2800, ale při likvidaci pojistné události nedošlo k žádným porušením povinností. Zaměstnavatel i likvidátor postupovali v souladu se zákonem.

5.2 Příklad č. 2

Zaměstnanec společnosti vykonával práci na zakázce v Hradci Králové, jeho pracovní náplní je obsluha těžkých strojů. Obsluhoval smykem řízení nakladač Bobcat, který slouží především k úpravě povrchu. Zaměstnanci při manipulaci se sutí na staveništi vypadl kus betonu z korby a rozbil přední sklo nakladače Bobcat. Beton vypadl následkem přeplněné korby. Poškozený nakladač byl ihned zdokumentován zaměstnancem. U zaměstnance nebyla zjištěna přítomnost alkoholických nebo jiných návykových látek. [16]

Viník škodu v co nejkratším čase nahlásil svému zaměstnavateli. Jako v předešlém příkladě jednatel společnosti kontaktoval seniora specialistu na likvidaci škod, protože zaměstnanec má uzavřené pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli při výkonu povolání. Tímto krokem společnost usnadňuje zaměstnancům veškerou práci a vyřizování s pojistnou událostí. Následně specialista požadoval následující podklady, aby mohlo dojít k řešení škodné události. Vyžádal si následující podklady:

- potvrzení o přezkoušení na obsluhu pracovního stroje,
- pracovní smlouvu – fotokopii,
- technický průkaz velký od nakladače – fotokopii,
- řidičský průkaz řidiče v době nehody – fotokopii,
- písemný požadavek zaměstnavatele na náhradu škody.

Vzniklá škoda na předním skle byla vyčíslena v celkové částce 14.960 Kč bez DPH. Škoda byla vyhodnocena na základě opravy a přiložených dokumentů v podobě faktur na nové sklo a provedenou práci. Celková oprava s 21 % DPH vyšla na 18.102 Kč. Celková škoda se počítá bez DPH, proto zaměstnanec hradí vzniklou škodu ve výši 14.960 Kč. [16]

Jednatel postupně zajistil všechny potřebné dokumenty a poslal je konkrétnímu specialistovi, jenž řešil tuhle pojistnou událost. Písemný požadavek zaměstnavatele na náhradu škody byl nazván jako předpis k náhradě škody. Zaměstnavatel popsal vzniklou událost a předepsal zaměstnanci vzniklou škodu k náhradě, v celkové částce 14.960 Kč bez DPH. Zaměstnanec svým podpisem uznal předpis k náhradě škody a svůj závazek vůči zaměstnavateli. Zavázal se uhradit vzniklou škodu na účet společnosti. Předpis k náhradě škody podepsal i zaměstnavatel.

Zaměstnanec, jenž způsobil škodu na nakladači Bobcat, má uzavřené pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli při výkonu povolání u společnosti Kooperativa. V tomto druhu pojištění má zaměstnanec stanoven pojistný limit na 150.000 Kč. Vzniklá škoda je v tomto případě 14.960 Kč, zaměstnanci tedy pojistitel hradí celou část vzniklé škody. Důležitější položkou v uzavřeném pojištění je spoluúčast, která je stanovena na 30 %, minimálně však 1.000 Kč. Při výpočtu zjistíme, že 30 % z celkové částky činí 4.488 Kč. Tato částka se rovná spoluúčasti v pojistné události. Na první pohled je patrné, že spoluúčast 30 % při celkové škodě 14.960 Kč je opravdu velká.

Pojišťovna Kooperativa po 3 měsících oznámila ukončení likvidací pojistné události. Jednateli byly zaslány informace o výplatě pojistného plnění. Pojišťovna sdělila ukončení šetření pojistné události na základě všech hlášení, šetření a výpočtů. Celková náhrada způsobené škody činila 14.960 Kč. Spoluúčast je vypočítána jako 30 % z celkové způsobené škody, její výše je 4.488 Kč. Spoluúčast musí uhradit pojištěný na účet společnosti. Plnění pojišťovny je stanoveno jako odpočet spoluúčasti od celkové výši škody. Plnění bylo stanoveno na 10.472 Kč. Tahle částka byla pojišťovnou zaslána na účet společnosti. Následně mohla být pojistná událost zdárně ukončena. [16]

5.2.1 Posouzení případu č. 2 podle příslušných zákonů

I v tomto případě je důležité stanovit úpravu, podle které se bude zaměstnavatel řídit. Škoda vznikla zaviněním porušení povinnosti při plnění pracovních úkolů nebo

v přímé souvislosti s ním. Zaměstnanec neodhadl množství suti v radlici a způsobil tak škodu na nakladači. Škoda vznikla z nedbalosti zaměstnance při plnění pracovního úkolu, proto se tento případ bude řídit zvláštní úpravou obsaženou v zákoníku práce.

Tento příklad budeme posuzovat stejným postupem jako v příkladu předchozím. Veškeré důležité právní předpisy se nachází v zákoníku práce v druhé hlavě – povinnost zaměstnance k náhradě škody. První je § 250 odst. 1, který nařizuje zaměstnance nahradit vzniklou škodu zaměstnavateli.

Zaměstnanec měl uzavřené pojištění odpovědnosti a pojistka mu pokryla část náhrady škody. Pojišťovna uhradila společnosti pojistné plnění. Druhou část škody musel zaměstnanec uhradit ze své kapsy, neboť spoluúcast v tomto případě byla 30 %, tedy 4.488 Kč. Zaměstnanec celou sumu uhradil na účet společnosti, proto nedošlo k žádnému porušení zákona.

Další důležitou součástí § 250 je odst. 3, který pojednává o povinnosti zaměstnavatele prokázat zavinění zaměstnance. Zaměstnanec se dobrovolně doznal ke vzniklé škodě. Připustil, že škodu způsobil z nedbalosti. Práci si chtěl urychlit a nevěnoval pozornost přeplněné korbě. Následně z přeplněné korby vypadl kus betonu a rozbil přední sklo nakladače.

Velkou roli v pojistných událostech hraje výše škody. Zaměstnanec je chráněn zákoníkem práce v té podobě, že podle § 257 zaměstnavatel nemůže požadovat vyšší náhradu škody, než je čtyřapůlnásobek průměrného měsíčního výdělku zaměstnanec. Toto omezení však neplatí, jestliže škoda byla způsobená úmyslně, v opilosti, nebo po zneužití jiných návykových látek.

Celková škoda byla 14.960 Kč, je tedy velmi pravděpodobné, že škoda nepřesáhne výše zmíněnou hranici. Průměrný měsíční výdělek zaměstnance je 32.500 Kč. Zaměstnavatel měl tedy plné právo požadovat plnou výši uhrazení škody. Škoda byla uhrazena v plné výši.

V příkladu jsme řešili předpis k náhradě škody, který zaměstnanec i zaměstnavatel podepsali. Zaměstnavatele k předpisu náhrady škody vedl § 263 odst. 1, který nařizuje zaměstnavateli projednat a písemně oznámit zaměstnanci výši požadované náhrady škody. Zaměstnavatel musí zaměstnanci výši škody oznámit nejpozději do jednoho měsíce ode dne, kdy bylo zjištěno, že škoda vznikla. Škoda vznikla 21. 3. 2018 a předpis k náhradě škody byl podepsán 8. 4. 2019. Vše proběhlo v rámci zákona,

zaměstnavatel se nedopustil žádného prohřešku při likvidaci vzniklé škody na nakladači bobcat.

Stejně jako v předešlém případě likvidátor pojistné události postupoval podle příslušných zákonů a nedopustil se žádných chyb. Událost byla oznámena bez zbytečného odkladu, neboť událost může oznámit jakákoliv osoba, která má na pojistném plnění právní zájem. Všechny poskytnuté informace byly pravdivé a úplné.

5.3 Příklad č. 3

Další případ, který souvisí s pojištěním odpovědnosti zaměstnance za škodu při výkonu povolání se stal na zakázce v Praze. Zaměstnanec vykonával pracovní úkol v podzemních garážích v Praze Chodov. Při rekonstrukci podlahy v podzemních garážích došlo při odbourávání kraje bouracím kladivem k odlétnutí malého kousku betonu, který následně poškodil prosklenou výplň u pracovního stroje společnosti.

Zaměstnanec, který způsobil škodu na pracovním stroji společnosti má uzavřené pojištění odpovědnosti zaměstnanec za škodu způsobenou zaměstnavateli při výkonu povolání u společnosti ERGO. Škoda vznikla na pracovním stroji společnosti a uzavřené pojištění se vztahuje na vzniklou škodní událost. Zaměstnanec neprodleně informoval svého zaměstnavatele ohledně vzniklé situace. Zaměstnavatel poslal technika na zakázku, aby zdokumentoval vzniklou škodu, neboť fotodokumentace poškození je nedílnou součástí úspěšného vyřízení pojistné události. [16]

V dalším kroku zaměstnavatel informoval specialistu na likvidaci škod. Specialista přebírá veškeré jednání s danou pojišťovnou ohledně pojistné události. K likvidaci pojistné události z pojištění odpovědnosti zaměstnance si vyžádal následující dokumenty:

- oznámení pojistné události,
- kopii pojistné smlouvy zaměstnance,
- kopii pracovní smlouvy zaměstnance,
- fotodokumentaci poškození,
- fakturu za opravu s rozpisem prací a materiálu,
- uplatnění nároku na náhradu škody zaměstnavatelem po zaměstnanci s uvedením nárokované částky a podpisem obou stran.

Vzniklá škoda na pracovním stroji byla vyčíslena na 17.639 Kč bez DPH. Škoda se skládala z faktur za opravu, práci a nového materiálu. Důvodem vzniku škody byla nepozornost a nedbalost zaměstnance, který při práci s bouracím kladivem neodstavil pracovní stroj na bezpečné místo. Při práci s bouracím kladivem se často stává, že malé kusy betonu odlétávají, proto se kolem výkopu instalují ochranné prvky. Zaměstnanec pochybil tím, že pracovní stroj neumístil za ochranný prvek. U zaměstnance nebyl prokázán alkohol v krvi, ani jiné návykové látky. Škodu nezpůsobil úmyslně, tudíž škoda může být uplatněná z pojištění odpovědnosti zaměstnance. [16]

Jednatel poskytl všechny potřebné dokumenty likvidátorovi. Všechny kopie smluv, oznámení pojistné události, fotodokumentaci poškození, fakturu za opravu stroje i uplatnění nároku na náhradu škody zaměstnavatelem po zaměstnanci. Uplatnění nároku na náhradu škody byl sepsán a uveden jako předpis k náhradě škody. V předpise se nachází popis vzniklé události, jak došlo ke vzniku škody. Zaměstnavatel tímto dokumentem předepisuje zaměstnanci vzniklou škodu k náhradě v celkové částce 17.639 Kč bez DPH. Zaměstnanec svým podpisem uznal svůj závazek vůči zaměstnavateli a zavázal se uhradit vzniklou škodu.

V uzavřeném pojištění má zaměstnanec stanoven pojistný limit na 150.000 Kč. Jeho průměrná hrubá měsíční mzda činí 35.438 Kč. Spoluúčast je stanovena na 3.000 Kč. Zaměstnavatel podle zákoníku práce správně požadoval plnou výši náhrady škody.

Po 3 měsících došlo k ukončení pojistné události a společnosti byly zaslány informace ohledně výplaty pojistného plnění. Výše pojistného plnění byla stanovena na základě uplatněných a doložených nároků v souladu s pojistnými podmínkami a zákonnými ustanoveními. Náhrada způsobené škody činila 17.639 Kč. Spoluúčast, kterou hradí pojištěný byla vyčíslena dle pojistné smlouvy na 3.000 Kč. Tuhle částku musel zaměstnanec uhradit na účet společnosti. Výše pojistného plnění ERGO pojišťovny byla stanovena jako odpočet spoluúčasti od náhrady způsobené škody. Celkové plnění bylo stanoveno na 14.639 Kč. [16]

5.3.1 Posouzení případu č. 3 podle příslušných zákonů

V případě došlo ke vzniku škody přímo při plnění pracovního úkolu. Zaměstnanec z nedbalosti nepřipravil adekvátně pracovní plochu a nechal nepotřebný pracovní stroj blízko bouracího kladiva. Kusy betonu poškodily pracovní stroj a vznikla škoda. Jelikož

došlo ke vzniku škody při plnění pracovního úkolu, tak se zaměstnavatel bude řídit zvláštní úpravou obsaženou v zákoníku práce, jako v předešlých případech.

V posouzení případu podle zákoníku práce budeme postupovat od obecné povinnosti nahradit škodu. Úvodní § 250 odst. 1 nařizuje zaměstnanci nahradit škodu zaměstnavateli, kterou mu způsobil zaviněním porušením povinností při plnění pracovních úkolů. Zaměstnanec vzniklou škodu uhradil, měl uzavřené pojištění odpovědnosti zaměstnance. Pojistitel vzniklou škodu uhradil společnosti a osvobodil tak zaměstnance od zaplacení vzniklé škody. Spoluúčast v tomto případě činila 3.000 Kč, tuhle částku musel zaměstnanec zaplatit ze svých úspor na účet společnosti. Celková výše škody tak byla uhrazena zaměstnavateli a došlo ke splnění § 250 odst. 1 zákoníku práce.

V tom samém § 250 se nachází odst. 3, který nařizuje zaměstnavateli, aby prokázal zavinění zaměstnance. Zaměstnavatel nemusel prokazovat zavinění zaměstnance, protože zaměstnanec se sám doznal a podepsal předpis ke vzniklé škodě, kde se zavázal uhradit vzniklou škodu společnosti. Na většině zakázek pracují zaměstnanci pohromadě, proto by prokázání bez přiznání nebyla překážka. V podzemních garážích často bývají bezpečnostní kamery, které by odhalily vzniklou škodu a zavinění zaměstnance.

Další část zákoníku práce, která se týká našeho případu je § 257. V tomto paragrafu se vyskytují celkem 3 odstavce a všechny souvisí s probíraným případem.

První odstavec popisuje povinnost zaměstnance nahradit škodu podle § 250. Zaměstnanec je povinen nahradit zaměstnavateli skutečnou škodu, a to v penězích, pokud neodčiní škodu v uvedením v předešlý stav. Vzhledem k tomu, že došlo k poškození pracovního stroje a zaměstnanec nemá dostatečné zkušenosti, aby sám uvedl pracovní stroj v předešlý stav, tak došlo k náhradě v podobně peněz z pojistného plnění a spoluúčasti.

Druhý odstavec limituje zaměstnavatele při určení hranice výši požadované náhrady škody. Výše požadované náhrady škody nesmí u jednotlivé zaměstnance přesáhnout částku rovnající se čtyřapůlnásobku jeho průměrného měsíčního výdělku. Toto omezení neplatí, jestliže škoda byla způsobena úmyslně, v opilosti nebo po zneužití jiných návykových látek. Zaměstnanec pobírá průměrně 35.438 Kč za měsíc. Škoda byla vyčíslena na 17.639 Kč, tudíž zaměstnanec musel uhradit plnou výši náhrady škody. Zaměstnanec škodu nezpůsobil úmyslně, v opilosti, ani po zneužití jiných návykových látek.

Třetí odstavce pojednává o úmyslném způsobení škody. Pro lepší přehled, tento odstavce umožňuje zaměstnavateli požadovat kromě částky uvedené v odstavci 2, i náhradu ušlého zisku. Z předchozího odstavce víme, že zaměstnanec škodu způsobil z nedbalosti a nikoliv úmyslně, proto zaměstnavatel nemůže požadovat i náhradu ušlého zisku.

V pátém díle zákoníku práce se nachází společná ustanovení o povinnosti zaměstnance nahradit škodu. Dle § 263 odst. 1, musí zaměstnavatel se zaměstnancem povinně projednat výši požadované náhrady škody a písemně mu ji oznámit zpravidla do 1 měsíce ode dne, kdy bylo zjištěno, že škody vznikla. V příkladu jsme řešili předpis k náhradě škody, který pojednává o výši požadované náhrady škody a je v písemné podobě. Zaměstnanec svým podpisem uznal svůj závazek vůči svému zaměstnavateli a souhlasil s uvedenou výši požadované náhrady. Předpis k náhradě škody byl písemně oznámen 18 dní po vzniku škody.

Specialista likvidátor i v tomto případě postupoval podle příslušných zákonů. Stejně jaké v předešlých případech událost byla nahlášena v co nejkratším čase a nebyly zatajeny žádné důležité informace, které se týkají oznámení události.

Zaměstnavatel i specialista likvidátor v tomto případě postupovali v souladu se zákony a nedopustili se žádného pochybení.

5.4 Příklad č. 4

Zaměstnanec byl vyslán na zakázku do Prahy, kde měl přefrézovat povrch silnice. Do Prahy cestoval služebním automobilem typu C, kde měl naložené pracovní stroje. Při příjezdu na staveniště vyložil všechny pracovní stroje. Následně chtěl automobil zaparkovat, ale při otáčení s vozidlem si v zrcátku ne všiml pracovního stroje a narazil do něj. Jednalo se o malou frézu, která slouží k otryskání kraje silnic. Zaměstnanec informoval svého nadřízeného o vzniklé situaci. Nadřízený na místo vzniku škody poslal technika, který měl danou situaci zdokumentovat a nahlásit. Technik konstatoval, že automobil není poškozený, ale fréza je poškozená a bude nutná oprava. Zaměstnanec škodu způsobil z nedbalosti, nebyl shledán žádný úmysl. Nebyla prokázána přítomnost alkoholu v krvi zaměstnance, ani žádné jiné návykové látky. [16]

Tento případ se odlišuje od ostatních tím, že zaměstnanec nemá uzavřené pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli při výkonu povolání. Tento případ charakterizuje postup zaměstnavatele při vymáhání škody po zaměstnanci.

Fréza byla technikem převezena do dílny, kde došlo k opravě stroje. Stroj byl poškozený na více místech. Muselo dojít k opravě motoru, který byl poškozený a stroj nefungoval. Celková výše škody na fréze byla stanovena na 28.746 Kč.

Zaměstnanec svou chybu uznal a souhlasil s uhrazením vzniklé škody. Zaměstnavatel sepsal předpis k náhradě škody, kdy požadoval po zaměstnanci uhradit vzniklou škodu k náhradě v celkové částce 28.746 Kč. Zaměstnanec svým podpisem předpisu k náhradě škody uznal svůj závazek vůči zaměstnavateli v dané výši. Zavázal se uhradit celou částku na účet společnosti.

Zaměstnanec požádal zaměstnavatele, jestli by nemohl vzniklou škodu postupně splácet, poněvadž si momentálně nemůže dovolit splatit celou výši škody najednou. Zaměstnavatel tedy uzavřel se zaměstnancem dohodu o způsobu náhrady škody, kde byla uvedena výše náhrady škody a způsob platby. Dohoda o způsobu náhrady škody byla uzavřena písemně. Dohodli se na měsíčních splátkách 2.000 Kč. Tato částka bude každý měsíc odečtena z platu zaměstnance a bude se považovat za splátku k náhradě škody. Zaměstnanec stále splácí vzniklou škodu a jeho závazek by měl zaniknout v prosinci roku 2020. [16]

5.4.1 Posouzení případu č. 4 podle příslušných zákonů

Všechny posuzované případy z podniku vznikly při plnění pracovních úkolů, nebo v přímé souvislosti s nimi, proto se všechny případy řídí zvláštní úpravou obsaženou v zákoníku práce. Je tomu tak i u posledního posuzovaného případu. Škoda vznikla na zakázce v Praze, kdy zaměstnanec nevěnoval pozornost při řízení automobilu a narazil do pracovního stroje.

I v tomto případě je zaměstnanec povinen nahradit škodu zaměstnavateli, kterou mu způsobil při plnění pracovního úkolu. Pochybení je pouze na straně zaměstnance, jenž z nedbalosti a nepozornosti naboural do pracovního stroje. Povinnost nahradit škodu zaměstnavateli je obsažena v § 250 odst. 1.

Podobný paragraf jako ten předešlý je § 257 odst. 1 zákoníku práce. Pojednává o rozsahu a náhradě škody, zaměstnanec má povinnost nahradit škodu právě podle § 250, je povinen nahradit vzniklou škodu v penězích, pokud neodčiní škodu uvedením v předešlý stav. Zaměstnanec je ochoten nahradit vzniklou škodu v penězích, protože nedokáže odčinit škodu uvedením v předešlý stav.

Druhý odstavec stejného paragrafu uvádí, že výše požadované škody způsobené z nedbalosti nesmí přesáhnout u jednotlivého zaměstnance částku rovnající se čtyřapůlnásobku jeho průměrného měsíčního výdělku. Toto omezení neplatí, pokud zaměstnanec škodu způsobil úmyslně, nebo po zneužití jiných návykových látek. V takovém případě smí zaměstnavatel požadovat i náhradu ušlého zisku. Průměrný hrubý výdělek zaměstnance je 34.512 Kč. Výše škody je 28.746 Kč, proto zaměstnavatel požadoval plnou výši nahrazení škody, protože v tomto směru neporušuje zákon. Výše škody zdaleka nepřekračuje uvedenou hranici v zákoníku práce. Zaměstnanec nebyl pod vlivem alkoholu v době vzniku škody, takže zaměstnavatel nemůže požadovat i náhradu ušlého zisku.

V další části zákoníku práce narazíme na společná ustanovení o povinnosti zaměstnance nahradit škodu. Podle § 263 odst. 1, zaměstnavatel musí se zaměstnancem projednat výši požadované náhrady škody a písemně mu ji oznámit. Oznámit výši požadované náhrady škody musí učinit nejpozději do 1 měsíce ode dne, kdy bylo zjištěno, že škoda vznikla. Zaměstnavatel sepsal se zaměstnancem předpis k náhradě škody, kdy zaměstnanec souhlasil s náhradou škody a zavázal se uhradit škodu na účet společnosti. Předpis byl podepsán 25 dní po vzniku škody, kde byla tedy dodržena lhůta 1 měsíce.

Druhý odstavec téhož paragrafu popisuje uzavření dohody o způsobu náhrady škody. Dohoda je písemná a pojednává o výši náhrady škody a způsobu uhrazení. Zaměstnanec se zaměstnavatelem se dohodli na měsíčních splátkách ve výši 2.000 Kč. Každá měsíční splátka se bude zaměstnanci strhávat z platu. Jakmile dojde k uhrazení celé výše škody, bude zaměstnanec osvobozen od dalších splátek a bude dostávat plnou výši měsíčního výdělku podle pracovní smlouvy.

Zaměstnavatel i v tomto případě dodržel všechny příslušné paragrafy v zákoníku práce. Na tomto příkladu jsme si ukázali, jak ve společnosti funguje vymáhání náhrady škody, jestliže zaměstnanec nemá uzavřené pojištění odpovědnost zaměstnance.

6 Zhodnocení a doporučení

V poslední kapitole první části se budeme věnovat zhodnocení pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli při výkonu povolání ve stavebním podniku. Ve druhé části této kapitoly se budeme věnovat doporučením a návrhům, které jsme získali z podrobné analýzy případů z praxe a z výsledků marketingového výzkumu. Analýza získaných případů a výsledky z marketingového výzkumu jsou podrobněji popsány v předešlé kapitole.

Na základě těchto metod navrhuji doporučení, které souvisí se zvýšením povědomí zaměstnanců o pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli při výkonu povolání. Doporučení pro jednatele se bude týkat efektivnější propagace pojištění odpovědnosti ihned při nástupu do povolání. Dalším návrhem bude zavést příspěvky zaměstnavatele na pojištění odpovědnosti zaměstnanců, aby se zvýšil počet pojištěných ve společnosti.

Cílem diplomové práce bylo analyzovat pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli při výkonu povolání a zároveň zjistit, zda přispívání zaměstnavatele na dané pojištění se ekonomicky vyplatí.

6.1 Zhodnocení pojištění odpovědnosti v podniku

Pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli při výkonu povolání ve stavebním podniku je řešeno za pomoci pojišťovacího makléře. Jednatel společnosti spolupracuje s pojišťovacím makléřem, který následně pomáhá uzavřít zaměstnancům příslušné pojištění. Zaměstnanci využívají služeb pojišťovacího makléře a mají uzavřené pojištění u čtyřech druhů pojišťoven. Jedná se o ČSOB, Kooperativu, Generali a Ergo pojišťovny.

Pojistný limit je nastaven na 150.000 Kč, tak aby v případě vzniklé škody pokrýval plnou výši náhrady škody. Spoluúčast se u všech pojišťoven liší, tak jako pojistné podmínky a roční pojistné. Druhy pojištění jsou určeny pro všechny typy zaměstnanců. Někteří zaměstnanci jezdí na zakázky do zahraničí, tak mají v pojištění sjednanou územní platnost na celý svět. Jiní nepoužívají při výkonu povolání služební automobil, tak nejsou pojištěni na škody způsobené automobilem. Pojišťovací makléř má za úkol vyhovět všem podmínkám zaměstnanců při uzavírání pojištění.

Z celkového počtu 75 zaměstnanců, má však pojištění odpovědnosti uzavřené jen 24 zaměstnanců. Tento počet uzavřených pojištění odpovědnosti zaměstnanců je velmi nízký, obzvláště pokud se jedná o stavební podnik. Ve stavebním podniku dochází často k případným škodám na majetku z nedbalosti. Zaměstnavatel však nepřispívá žádnou částkou svým zaměstnancům na pojištění.

Pokud dojde ke vzniku pojistné události, tak zaměstnavatel informuje pojišťovacího zprostředkovatele. Specialista, likvidátor škod si vyžádá potřebné dokumenty od jednatele a zahájí jednání s příslušnou pojišťovnou, u které je zaměstnanec pojištěn. Toto je velká výhoda jak pro jednatele, tak i pro zaměstnance. Obě strany nemusí řešit zdlouhavé procesy s pojišťovnou, aby došlo k pojistnému plnění. Veškerou práci zastane pojišťovací zprostředkovatel. Takle služba pro zaměstnance je zdarma a pomáhá zaměstnancům plně se soustředit na svou práci.

Další částí marketingového výzkumu byla informovanost zaměstnanců na pracovišti ohledně pojištění odpovědnosti zaměstnance. Necelých 63 % zaměstnanců uvedlo, že byli správně informováni a mají dostatečné informace o pojištění. Zaměstnanci v podniku jsou informováni o pojištění odpovědnosti při sjednávání pracovní smlouvy. Jednatel společnosti zmiňuje pojišťovacího makléře, který sjednává pojištění odpovědnosti zaměstnancům. Zaměstnanci tedy mohou ihned využít služeb pojišťovacího makléře a sjednat si pojištění odpovědnosti. Stejná možnost platí i pro stále zaměstnance, kteří nemají uzavření pojištění.

Při posuzování případů jsem v předchozí kapitole kontroloval, zda jednatel při uplatňování náhrady škody postupuje podle příslušných zákonů. Všechny škody vznikly přímo při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s nimi, proto zaměstnavatel postupoval podle zákoníku práce. Ve všech případech dodržel všechny příslušné zákony a neporušil žádný zákon.

Případy, které jsme analyzovali byly uznány pojišťovnou a bylo vyplaceno pojistné plnění. Jeden případ byl popsán z hlediska zaměstnance, který nemá uzavřené pojištění odpovědnosti. Jednatel vyšel vstříc zaměstnanci a společně se dohodli na splácení vzniklé škody na firemním stroji.

Pojištění zaměstnanců je výhodnější i pro zaměstnavatele z několika důvodů. Pokud by zaměstnanec měl uzavřené pojištění odpovědnosti, zaměstnavatel by peníze obdržel rychlejší cestou a tyhle peníze mohl ihned použít na opravu stroje a nemusel

využít peníze z rezerv společnosti. Zaměstnavatel musel opravu stroje zaplatit z rezervy společnosti a náhradu těchto peněz dostane až po splacení celé škody od zaměstnance.

Jestliže zaměstnanec splácí 2.000 Kč za měsíc, při vzniklé škodě 30.000 Kč, tak zaměstnavatel celou částku obdrží až za 15 měsíců. U pojištění odpovědnosti jsme z příkladů zjistili, že jednatel peníze obdržel od pojišťovny do 3 měsíců od vzniku škody. Na jednom případě lze vidět prodlevu jednoho roku, která může být klíčová u investování společnosti a rozvíjení technologie.

Celkové zhodnocení pojištění odpovědnosti ve stavebním podniku je z hlediska analýzy dostačující. Ve stavební společnosti nedochází k častým pojistným událostem. Pokud nastane pojistná událost pojišťovací makléř přebírá veškerá jednání s pojišťovnou. Dochází k usnadnění práce pro jednatele i zaměstnance společnosti. Ve stavebním podniku je uzavřeno nedostačující množství pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu. Pro lepší efektivnost, bych doporučil jednatele společnosti návrhy, které povedou ke zlepšení celkové situace v podniku.

6.2 Návrhy a doporučení pro jednatele

Z marketingového výzkumu jsme zjistili, že 47 zaměstnanců z celkového počtu 75, obdrželo dostatečné informace a má přehled o pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu. Zaměstnanci tedy ví, že zaměstnavatel po nich může požadovat náhradu škody a mohou se tedy pojistit proti škodě, kterou způsobí svému zaměstnavateli při výkonu povolání. V opačném případě 28 zaměstnanců odpovědělo, že se jim nedostalo dostatečné množství informací ohledně pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu.

Necelých 63 % zaměstnanců je správně informováno už při nástupu do zaměstnání o možnosti pojištění odpovědnosti. Z tohoto hlediska bychom mohli říct, že zaměstnavatel má mezery v poskytování informací svým zaměstnancům ohledně pojištění odpovědnosti. Proto bych navrhl pár způsobů, jak zvýšit informovanost svých zaměstnanců, protože 28 zaměstnanců uvedlo, že nejsou dostatečně informováni.

V dnešní moderní době je nejlepší cesta k dosažení propagace za pomoci počítačů a internetových stránek. Navrhl bych na internetových stránkách společnosti články a odkazy, které budou propagovat a informovat o pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu. Internetové stránky společnosti navštěvují nejen stávající zaměstnanci, ale i potenciální zaměstnanci, kteří mohou informace využít v budoucím zaměstnání.

Nejefektivnější cestou, jak informovat zaměstnance společnosti je uspořádat školení přímo na odpovědnost zaměstnance za škodu. Na školení bezpečnosti práce by zaměstnancům byl představen produkt pojištění odpovědnosti. Zaměstnanci se mohou dozvědět nové informace. Především jde o ekonomické následky, kdy zaměstnanec nebude mít uzavřené pojištění odpovědnosti a dojde ke škodné události. Ve stavební společnosti se nachází drahé technologické stroje a velké přepravní automobily. Vzniklá škoda na tomto vybavení může zaměstnanci přinést značné ekonomické následky.

Další doporučení o zvýšení informovanosti, bych navrhl při nabírání nových zaměstnanců rozdávat ihned při podpisu pracovní smlouvy jednoduché letáky, ve kterých budou obsaženy veškeré informace o pojištění. Jednoduše rozpracovány pojišťovny nabízející dané pojištění a v tabulkách obsaženy informace o pojistných limitech, spoluúčasti a ceně pojistného. Leták by měl především odpovídat na otázky, aby potenciální zájemce měl odpovědi přímo před sebou. Otázky by byly v následující podobě:

- Proč je vhodné mít uzavřené pojištění odpovědnosti za škody?
- Jak a co dělat v případě vzniku škody?
- Na co vše se sjednané pojištění vztahuje?
- Jaká je cena pojištění?
- Jak postupovat při výběru vhodného pojištění?

Pokud by zaměstnanec měl nějaké dotazy, byl by na letáku uveden kontakt na pojišťovacího makléře, který by veškeré dotazy pravdivě zodpověděl. Pojišťovací makléř by byl ochoten poskytnout bližší informace o daném pojištění. Dokázal by vysvětlit nesrozumitelné podmínky. Daný pojišťovací makléř by byl ochotný sjednat si schůzku se zaměstnancem a pomohl by uzavřít pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli při výkonu povolání.

Zároveň by leták měl obsahovat případy z praxe jako názorná ukázka, co vše se může ve stavební společnosti stát z nepozornosti. Zaměstnanec tak svobodně uváží, zda si pojištění uzavře nebo při vzniku škody bude splácet několik měsíců celou škodu podle svého zavinění.

Tímto způsobem by došlo k prohloubení znalostí zaměstnanců ohledně pojištění odpovědnosti. Setkali by se s pojištěním odpovědnosti ihned při nástupu do práce. Na internetových stránkách společnosti by taktéž narazili na informace týkající se pojištění.

Ve druhé části marketingového výzkumu jsme zjistili, že uzavřené pojištění odpovědnosti má pouze 24 zaměstnanců. Společnost zaměstnává 75 zaměstnanců na různých pozicích, nejčastěji zastoupenou pozicí je dělník. Pouze 32 % zaměstnanců využilo možnost pojistit se proti způsobeným škodám zaměstnavateli. Ve společnosti je málo uzavřených pojištění odpovědnosti zaměstnance.

Jedná se o stavební společnost, v tomto odvětví se výskyt škod objevuje častěji než v jiných odvětvích. Ačkoliv zaměstnavatel poskytuje služby pojišťovacího makléře, tak celkový počet uzavřených pojištění je velice nízký a pokud vznikne škoda zaměstnavateli a zaměstnanec nemá uzavřené pojištění odpovědnosti, tak na to doplácí jen zaměstnavatel.

Pokud by jednatel zavedl výše zmíněné doporučení, tak věřím, že počet uzavřených pojištění odpovědnosti by se zvýšil. Pro častější uzavírání pojištění ve společnosti bych doporučil zavést přispívání zaměstnancům na pojištění odpovědnosti. Pojištění na jeden rok stojí zhruba od 3.000 Kč do 4.500 Kč, záleží, co všechno pojištění obsahuje a na co se vztahuje. Zaměstnavatel by mohl přispívat 500 Kč na pojištění odpovědnosti zaměstnance, které bude splňovat určité nároky. Jednalo by se o:

- roční dobu trvá pojištění,
- pojistný limit, aby pokrýval čtyřapůlnásobek průměrného měsíčního výdělku,
- územní platnost výkonu povolání,
- pojištění škody na vozidle, pokud by zaměstnanec měl v popisu práce jízdu se služebním vozem.

Příspěvek 500 Kč by sloužil jako motivační prostředek pro sjednání pojištění odpovědnosti. Jestliže by zaměstnavatel přispíval částkou 500 Kč, tak roční náklady by činily 37.500 Kč. Částka 37.500 Kč vznikne při uzavření pojištění odpovědnosti u všech dosavadních zaměstnanců na všech pozicích. V následujících odstavcích si přiblížíme ekonomickou výhodnost přispívání zaměstnavatele na pojištění odpovědnosti zaměstnancům.

Když vezmeme v potaz případy, kdy zaměstnanci nemají uzavření pojištění odpovědnosti a spáchají škodu zaměstnavateli, tak většina zaměstnanců si nemůže dovolit splatit škodu jednorázovou platbou.

V mnoha případech se jedná o poškození těžké silniční techniky, která je velice drahá a opravy těchto strojů jsou nákladné. V předchozí kapitole jsme si charakterizovali

postup zaměstnavatele při vymáhání škody u zaměstnance, který nemá uzavřené pojištění odpovědnosti.

Časová prodleva, než zaměstnanec danou škodu splatí, se pohybuje v rámci několika měsíců. Vyřízení pojistné události trvá v průměru 3 měsíce. Rozdíl obdržených peněz z pojistné události za 3 měsíce a vymáhání dlužné částky po zaměstnanci několik měsíců je markantní.

Jestliže zaměstnanec, který nemá uzavřené pojištění odpovědnosti způsobí z nedbalosti větší škodu, tak zaměstnavatel musí škodu zaplatit z rezervních peněz společnosti, které mohl využít na investice a na rozvoj nové moderní technologie. Následně zaměstnavatel čeká několik měsíců, než se dlužná částka splatí z výdělků zaměstnance. Pokud škodu způsobí zaměstnanec, který má uzavřené pojištění odpovědnosti, tak náhradu škody hradí pojišťovna zaměstnavateli. Pojistná událost je většinou vyřízena do 3 měsíců a zaměstnavatel má v tuto dobu peníze na účtu.

Pojištění odpovědnosti zaměstnance je dobrovolné a zaměstnavatel nemůže donutit zaměstnance k uzavření. Na zvýšení počtu uzavření pojištění odpovědnosti ve společnosti se jednatel může rozhodnout pro cestu přispívání zaměstnancům na pojištění. Příspěvek motivuje zaměstnance k uzavření pojištění odpovědnosti. Společnost ponese určité náklady, ale jestliže si na základě příspěvku zaměstnanec uzavře pojištění odpovědnosti a způsobí škodu na majetku zaměstnavatele, tak návratnost příspěvku se znásobí. Navrhují motivovat zaměstnance příspěvkem a zjistit, jestli se zvýšil počet uzavření pojištění.

Pokud se však zvýší počet škod vzniklých na majetku zaměstnavatele a zaměstnanci nebudou mít uzavřené pojištění odpovědnosti, tak to může vést k fatálním následkům. V určité míře může být ohrožen bezproblémový chod společnosti. Zaměstnavatel by měl tuto metodu vyzkoušet, alespoň po dobu jednoho roku a následně zvážit její využití i v následujících letech, popřípadě změnit výši příspěvku.

Ekonomicky se příspěvek zaměstnavateli vyplatí pouze v těch případech, pokud dojde ke zvýšení počtu uzavřených pojištění. Veškerá doporučení, která jsou výše zmíněna by měla napomoci zaměstnavateli. Zaměstnavatel následně při vzniku škody nebude muset vymáhat částku po zaměstnanci.

7 Závěr

Většině z nás se stalo, že jsme poškodili, popřípadě zničili věc, která nepatřila nám, ale někomu jinému. Během života se setkáváme s hodnotnými věcmi. Může se jednat o peníze, zásoby, ale i majetek. Snadno se nám může přihodit, že způsobíme škodu během výkonu povolání svému zaměstnavateli. Ve stavební společnosti to platí dvojnásob, neboť často dochází k manipulaci s těžkou technikou a pracovními stroji. Někteří zaměstnanci uzavírají pojištění odpovědnosti, aby eliminovali vzniklou náhradu škody a vyhnuli se tak nepříznivým ekonomickým dopadům. Jedná se o pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli při výkonu povolání.

Cílem diplomové práce bylo analyzovat pojištění odpovědnosti zaměstnance ve stavebním podniku a zároveň zjistit, zda přispívání zaměstnavatele na pojištění odpovědnosti zaměstnance se ekonomicky vyplatí. Dalším cílem bylo po následné analýze navrhnout nová doporučení zaměstnavateli stavební společnosti.

Účelem pojištění odpovědnosti zaměstnance je poskytnutí pojistné ochrany. Jde především o takové situace, kde pojištěnému vzniká povinnost k náhradě škody vzniklé zaměstnavateli. Pojistnou ochranu poskytují pojišťovny, které se zavazují, že za zaměstnance nahradí poškozenému vzniklou újmu. Zaměstnanci stavební společnosti využívají čtyři různé pojišťovny. Jedná se o:

- Generali Česká pojišťovna a.s.
- Kooperativa pojišťovna a.s.
- ERGO pojišťovna a.s.
- ČSOB pojišťovna a.s.

Základ pojištění je podobný, ale každá z pojišťoven nabízí jiné druhy připojištění a liší se také spoluúčastí a částkou pojistného. Zaměstnanci využívají služeb pojišťovacího makléře a uzavírají pojištění, které jim nejvíce vyhovuje.

Jednatel využívá služeb pojišťovacího zprostředkovatele. Jedná se o kompletní pomoc při sjednávání pojištění. Pojišťovací zprostředkovatel pomáhá zaměstnancům uzavřít pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu. Další benefit spočívá v tom, že pokud nastane škodná událost, tak veškerý proces pro výplatu pojistného plnění přebírá specialista likvidátor. Stavební společnost tak nemusí zdlouhavě řešit celý proces, než dojde ke zdárnému konci pojistné události.

Pro sběr informací jsem využil metodu dotazování. Na otázky odpovědělo všech 75 zaměstnanců. Jednalo se o 61 mužů a 14 žen. Z výzkumu vyplynulo, že 47 zaměstnanců má dostatečné informace od společnosti ohledně pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu a jsou spokojeni s poskytováním informací. Překvapivé byly výsledky z druhé a rovněž poslední otázky dotazníku. Pouze 24 zaměstnanců má uzavřené pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli při výkonu povolání. Na základě tohoto výzkumu jsem navrhl doporučení pro zaměstnavatele, jak se pokusit zvýšit počet uzavřených pojištění odpovědnosti ve společnosti.

Aby došlo ke zvýšení informovanosti zaměstnanců ohledně pojištění odpovědnosti, tak je potřeba uspořádat školení přímo na téma odpovědnost zaměstnance. Při školení bezpečnosti práce bude zaměstnancům představen produkt pojištění. Zaměstnanci se tak hromadně dozví potřebné informace. Důležité je zaměstnance upozornit na ekonomické následky, pokud dojde ke vzniku škody a zaměstnanec nebude mít uzavřené pojištění odpovědnosti. Vhodné je zmínit, že zaměstnavatel může po zaměstnanci požadovat až čtyřapůlnásobek měsíčního výdělku.

Dalším krokem ke zlepšení informovanosti je rozdávat letáky ihned při prvním styku se zaměstnancem. Leták by měl obsahovat nejdůležitější informace o pojistných limitech, spoluúčasti, a především cenu pojistného. Zároveň by měl obsahovat příklad co se může stát, pokud zaměstnanec nebude mít sjednané pojištění odpovědnosti a způsobí škodu zaměstnavateli. Zaměstnanec si následně uvědomí možné ekonomické následky a pojištění odpovědnosti si uzavře.

Dále doporučuji zaměstnavateli přispívat 500,- Kč zaměstnancům na pojištění. Tato částka by sloužila jako motivační prostředek pro uzavření pojištění. V tomto doporučení vidím velkou ekonomickou výhodnost pro zaměstnavatele. Jestliže zaměstnanec nemá uzavřené pojištění odpovědnosti a způsobí škodu zaměstnavateli, často se stává, že nemůže uhradit svůj závazek ihned. V praxi se ukázalo, že zaměstnanec náhradu škody splácí mnohdy i několik desítek měsíců. Zaměstnavatel tedy nemá prostředky pro další rozvoj společnosti. Návratnost investice při takovém případě se znásobí.

V praktických příkladech komparace poukázala na odlišnost mezi jednotlivými pojišťovnami. Jednalo se o spoluúčast, pojistné, a především rozsah pojištění. Dalším

krokem bylo zjistit, jestli zaměstnavatel postupuje v souladu se zákonem, pokud dojde k pojistné události. Zaměstnavatel ve všech příkladech postupoval v souladu s příslušnými zákony. Nejčastěji docházelo ke škodám vzniklých při plnění pracovních úkolů. Zaměstnavatel tedy správně postupoval podle zákoníku práce.

Tato diplomová práce poukázala, že mít sjednané pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli při výkonu povolání je výhodné. Uzavřené pojištění chrání zaměstnance před budoucími škodami. I ten nejbezpečnější zaměstnanec může z nedbalosti způsobit škodu svému zaměstnavateli. Proto by každý zaměstnanec měl k pojištění odpovědnosti přistupovat svědomitě. Částka, kterou vynaloží za pojistné, je ve srovnání s případnou škodou ve stavební společnosti opravdu zanedbatelná. Zaměstnavatel by měl zvážit motivační příspěvek pro zaměstnance, neboť časová prodleva k znovu získání peněz u pojištěného zaměstnance a nepojištěného zaměstnance je opravdu veliká. Každý podnikatel ví, že čas jsou peníze.

Seznam použité literatury

Odborná kniha

- [1] BĚLINA, Miroslav; DRÁPAL, Ljubomír a kol. *Zákoník práce. Komentář. 2.* Praha: C. H. Beck, 2015. 1610 s. ISBN 978-80-7400-290-8
- [2] BĚLINA, Miroslav a Jan PICHRT. *Pracovní právo. 7. doplněné a podstatně přepracované vydání.* Praha: C.H. Beck. 2017. ISBN 978-80-7400-667-8.
- [3] DUCHÁČKOVÁ, Eva. *Pojištění a pojišťovnictví.* Praha: Ekopress, 2015. 305 s. ISBN 978- 80-87865-25-5.
- [4] GALVAS, Milan. *Pracovní právo.* Brno: Masarykova univerzita, 2012. ISBN 978-80-210-5852-1.
- [5] GERLOCH, Aleš. *Teorie práva. 7.* Plzeň: Aleš Čeněk, 2017. 335 s., ISBN 978-80-7380-652-1.
- [6] HŮRKA, Petr. *Zákoník práce a související ustanovení občanského zákoníku: s podrobným komentářem k 1.3.2018. 4. aktualizované vydání.* Olomouc: ANAG, Práce, mzdy, pojištění. ISBN 978-80-7554-132-1.
- [7] JANDOVÁ, L., P. ŠLAUF a J. SVEJKOVSKÝ. *Pojištění v novém občanském zákoníku: komentář.* Praha: C. H. Beck, 2014. 353 s. ISBN 978-80-7400-530-5.
- [8] JOUZA, Ladislav. *Základy pracovního práva.* Praha: Ústav práva a právní vědy, 2018. ISBN 978-80-87974-19-3.
- [9] KARFÍKOVÁ, Marie, Vladimír PŘIKRYL a Roman VYBÍRAL. *Pojišťovací právo. 2. přepracované vydání.* Praha: Leges, 2018. ISBN 978-80-7502-271-4.
- [10] NEŠČÁKOVÁ, Libuše a Jaroslav JAKUBKA. *Zákoník práce v praxi: komplexní průvodce s řešením problémů.* Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2113-2.
- [11] NOVOTNÝ, P., KOUKAL P. a E. ZÁHOŘOVÁ. *Nový občanský zákoník.* Praha: Grada Publishing, 2014. 139 s. ISBN 978-80-247-5165-8.
- [12] ŠVESTKA J., DVOŘÁK J., FIALA J. a kol. *Občanský zákoník VI: komentář (§ 2521-3081).* Praha: Wolters Kluwer, 2014, 1479 s. ISBN 978-80-7478-630-3.
- [13] ZÁRYBNICKÁ, Jana a Karel SCHELLE. *Pojištění odpovědnosti za škodu: (historie a současnost).* Ostrava: Key Publishing, 2010. ISBN 978-80-7418-061-3.

Elektronické dokumenty a ostatní

- [14] EPRAVO.CZ. Pojištění odpovědnosti za škodu. [online]. [cit. 2020-03-08]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/soudni-rozhodnuti/pojisteniodpovednosti-za-skodu-94709.html>

[15] HORVÁT, Martin. *Dohoda o odpovědnosti za svěřené hodnoty ve světle aktuální judikatury* [online]. [cit. 2020-03-30]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/dohoda-o-odpovednosti-za-sverene-hodnoty-ve-svetle-aktualni-judikatury-110232.html?mail>

[16] Interní dokumenty společnosti

[17] MATZNER, Jiří. *Jakou částkou je limitována odpovědnost zaměstnance za škodu?* [online]. [cit. 2020-05-14]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/clanky/poradna-jakou-castkou-je-limitovana-odpovednost-zamestnance-za-skodu/>

[18] NEJEDLÁ, Jana. *Jak vybrat pojištění odpovědnosti při výkonu povolání?* [online]. [cit. 2020-05-14]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/clanky/jak-vybrat-pojisteni-odpovednosti-pri-vykonu-povolani/>

[19] VÍTKOVÁ, Hedvika. *Odpovědnost zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli.* [online]. [cit. 2020-03-12]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/odpovednost-zamestnance-za-skodu-zpusobenou-zamestnavateli-108198.html>

Právní předpisy

[21] Zákon č. 89/2012 Sb. Zákon občanský zákoník.

[22] Zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů.

[23] Zákon č. 262/2006 Sb. Zákon zákoník práce.

Seznam zkratk

ČSOB - Československá obchodní banka
A.S. - Akciová společnost

Prohlašuji, že

- jsem byl seznámen s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou (bakalářskou) práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 27.4.2020.

.....
jméno a příjmení studenta

